

گفت‌وگو با تاش صناعی‌ها

فیلم شخصی ساختن هر روز
سخت‌تر می‌شود

صفحه ۱۵

چشواره فیلم فجر کدام فیلم‌های زنانه را ستود؟

سیمرغ‌هایی که راویان رنج و
عزت زنان به خانه بردند

صفحه ۲۶

گفت‌وگو با سیمه محمدپوهتی

چشواره محل عرضه
کارنامه سینمای ایران است

صفحه ۳۰

فجرنامه

بوالتن مجازی سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر
شماره هفتم، شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۹۸

گفت‌وگو با سامان سالور

«سه کام حبس» روایت
غمبار دل‌تنگی آدم‌هاست

شرح در صفحه ۱۱

گفت‌وگو با سهیل بیرقی، کارگردان «عامه‌پسند»

عامه‌پسندباشیم
از جامعه حذف
می‌شویم

فهرست

- ۳ سرفصله به قلم پوریا ذوالفقاری
- ۴ اخبار
- ۱۱ گفت‌وگو با سامان سااور کارگردان «سه کام حسین»
- ۱۳ گفت‌وگو با سامان سااور تهیه‌کننده «سه کام حسین»
- ۱۵ گفت‌وگو با محشاش صفاغی، کارگردان «قصیده کاوس سفید»
- ۱۸ گفت‌وگو با مریم مقدم، بازیگر قصیده کاوس سفید»
- ۲۰ گفت‌وگو با امین بیخسار کارگردان «عالمه پسنده»
- ۲۲ مستند «هدی عراقی» را پیش از «به روایت کارگردان»
- ۲۳ قلم کوتاه «م ازجاء» به روایت کارگردان
- ۲۴ اینفوگرافیک خانه کارگری و تصویر از ارتاز در سینما
- ۲۶ جشنواره فیلم فجر کدام فیلم‌ها را زنده راستود؟
- ۳۰ گفت‌وگو با اسدیه محمد محشی از دبیران پیشین جشنواره فجر
- ۳۳ معرفی فیلم‌های روز یکشنبه در زیر زمین سینمای ملت
- ۳۴ گزارش تصویری شروع به کار کاروان دوپخش از جشنواره

شناسنامه

- نشیه سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر
- مدیر مسئول: ابراهیم داوودزاده
 زیر نظر مسعود نجفی (مدیر روابط عمومی جشنواره)
 سرپرست: سیمه علیپور
 همکاران تحریریه: پرینا سامانی، ژاله پیکانان، زهره نجفی
 با تشکر از: قاضی استنبوی، علی افشار، سحر رضا صافی و مهیلا علیپور
 مدیر هنری: علی شاکری
 ویسرای شاد مشهد امجد حاضر
 دبیر علمی: محمد حسین هندی
 رابط: زینب فلاح، هدی منتاصری و همکاران هنری
 عکاس: مدین باقری، میلاد بیانی، سحر مصراغی بیلی، یاسمین نظورطلب و مهیلا
 صلاحی زاده

پوریا ذوالفقاری ◀

نگاه واقع‌بینانه فیلم‌سازان نسل جدید به زنان

بحث زنان در جامعه ما موضوع بسیار مهمی است و سینما هم صرفاً این موضوع را بازتاب داده است. این نبوده که موضوع زنان از سینما شروع شود، ولی سینما یکی از رأس‌های مهمی بوده که به این موضوع پرداخته است.

فیلم‌سازی مثل داریوش مهرجویی داشتیم که بعد از انقلاب و در مقطعی بهترین فیلم‌ها را با محوریت موضوع زنان ساخته‌اند. یا مثلاً بهرام بیضایی چند فیلم خوب با محوریت زنان دارد. منتها روندی که در سال‌های اخیر طی شده، این سوال را ایجاد می‌کند که صرف این‌که شخصیت اصلی یک فیلم زن باشد، فیلم زنانه‌ای است یا باید انتظارات بیشتری از فیلم‌های زنانه داشت؟

به نظر فیلم‌سازان نسل جدید مثل سهیل بیرقی می‌کوشند با بهره‌گیری از تجربه‌های موفق نسل‌های قبل نگاهی تعدیل‌شده و واقع‌بینانه به زنان داشته باشند، یعنی زنانی که تصویر می‌کنند، رفتارشان زنانه‌تر است، حتی طغیان‌شان هم طغیان زنانه‌ای است.

در فیلم‌های فمینیستی این مشکل را همیشه داشتیم که زن‌ها با این‌که شخصیت اصلی داستان بودند، اما مردانه رفتار می‌کردند، یعنی به نظر می‌آمد ایده‌آل فیلم‌ساز این است که زنان هم رفتارهای مردانه‌ای داشته باشند، اما در فیلم‌های نسل جدید این نگاه متفاوت است و نگاه واقع‌بینانه‌تر و زنانه‌تری به مسائل زنان دارند.

از نکات جالب سینمای ایران آن است که فیلم‌های خوب زنانه ما فیلم‌هایی هستند که مردان ساخته‌اند، مثلاً فیلم‌هایی مثل «بانو»، «سارا»، «لیلا» و «سگ‌کشی» را فیلم‌سازان مرد ساخته‌اند.

بنابراین یک فیلم زنانه خوب مثل هر فیلم خوب دیگری می‌تواند جریان‌ساز باشد. در واقع اگر هر فیلمی روی موضوع درستی انگشت بگذارد، جریان‌ساز می‌شود. وقتی موضوع زنان باشند، این جریان‌سازی می‌تواند خیلی بیشتر شود، چون بخش اصلی جامعه (زنان) شاید خیلی فرصت دیدن خودشان را روی پرده سینما نداشته‌اند.

نکته مهم آن است که «حقوق زنان» یکی از محورهای توسعه سیاسی است و خودبه‌خود وقتی جامعه وارد قارز شود که بحث‌های سیاسی و جامعه مدنی پررنگ شود، آن وقت در هنر هم موضوع زنان پررنگ‌تر می‌شود. این اتفاق از نیمه دوم دهه ۷۰ رخ داد و به تناسب آن فیلم‌های زنانه‌ای هم ساخته شدند. با این حال، من کمیت را ملاک نمی‌دانم و معتقدم فیلم‌هایی مثل «روسی‌آبی» یا فیلم‌های مهرجویی با این‌که متعلق به قبل نیمه دوم دهه ۷۰ بودند، نگاه درست‌تری دارند. البته در مقاطعی تعداد فیلم‌های زن محور زیادتر شد، ولی به معنای این نبود که فیلم‌های زنانه ما زیاد شده باشند. واقعیت این است که کاراکتر زن درام را خیلی بهتر پیش می‌برد و موتور محرکه بهتری است. این از باب توهین نیست، از باب ساختاری است. اصغر فرهادی یک بار گفته بود زن‌ها بهتر قصه من را پیش می‌برند. ضمن این‌که هر درامی یک قهرمان می‌خواهد؛ قهرمانی که با نیرویی قوی‌تر از خودش دربیفتد. اگر این قهرمان زن باشد و نیروی قوی‌تر از او شرایط اجتماعی باشد، قطعاً در جامعه‌ای با مشخصات جامعه ما، درام بهتری خواهیم داشت.

بنابراین خیلی نمی‌شود حکم کلی داد. فیلم‌هایی داریم که کاراکتر زن داشتند، ولی خیلی ضدزن بودند، یا فیلم‌هایی داریم که زن در آن حضور دارد، ولی رفتار زنانه‌ای ندارد، و البته فیلم‌هایی هم داریم که کاملاً زنانه و اثرگذار هستند. این گروه سوم جریان‌ساز شدند.

شروع رسمی سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر

با نمایش فیلم‌های سینمایی در سینماهای تهران و شهرهای دیگر سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر به صورت رسمی آغاز می‌شود. در نخستین روز جشنواره آثار متنوعی روی پرده می‌رود و به این شکل سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر کلید می‌خورد. در پردیس سینمایی ملت که به اهالی رسانه اختصاص دارد، پیش از شروع نمایش فیلم‌ها کمک‌هایی که برای سیل‌زدگان سیستان و بلوچستان تهیه شده است، ارسال می‌شود. امسال مدیریت جشنواره فیلم فجر برای همراهی با مردم سیل‌زده سیستان و بلوچستان تصمیم به لغو جشن افتتاحیه گرفتند. در روز گذشته معرفی نامزدهای بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران و آغاز به کار هیئت داوران بخش سودای سیمرغ مهم‌ترین اخبار مربوط به جشنواره سی‌وهشتم فجر بود. هم‌چنین هم‌جدول ویژه برنامه شبکه‌های رادیویی جشنواره فجر ۹۸ مشخص شد و بر اساس اعلام رئیس سینما بهمین، از سالن شماره ۲ این سینما نیز هم‌زمان با شروع فجر سی‌وهشتم بهره‌برداری خواهد شد. ابراهیم داروغه‌زاده، دبیر جشنواره فیلم فجر، در برنامه‌های تلویزیونی درباره جزئیاتی از این دوره جشنواره صحبت کرد.

معرفی منتقدان و مجری نشست‌های روز اول

فیلم «عامه‌پسند» ساخته سهیل بیرقی، آنتونیا شرکا منتقد جلسه خواهد بود.

نشست‌های اولی‌ن روز سینمای رسانه در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر با اجرای محمود گبرلو برگزار خواهد شد و مازیار فکری‌ارشاد، رضا درستکار و آنتونیا شرکا منتقدان نشست‌ها خواهند بود.

در اولین نشست شنبه، ۱۲ بهمن، پس از نمایش فیلم «سه کام حبس» ساخته سامان سالور، مازیار فکری‌ارشاد به عنوان منتقد حاضر خواهد بود.

در نشست دوم، پس از نمایش فیلم «قصیده گاو سفید» ساخته بهتاش صناعی‌ها در سانس دوم، رضا درستکار در جلسه به عنوان منتقد حاضر خواهد شد.

هم‌چنین در آخرین نشست پرسش و پاسخ، بعد از نمایش

رونمایی از نامزدهای بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران

۲

در فاصله یک روزه باقی مانده تا آغاز سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر، نامزدهای بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران معرفی شدند.

بر همین اساس جلسه جمع‌بندی هیئت انتخاب و داوری سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر برای گزینش نامزدهای اقلام تبلیغاتی شامل عکس (۲۳ عنوان)، پوستر (۸۱ عنوان)، تیزر و آنونس (۱۰۴ عنوان) با حضور امیرشبیان خاقانی، محمد روح‌الامین و حبیب مجیدی در دبیرخانه جشنواره فیلم فجر برگزار شد و نامزدهای بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران به ترتیب حروف الفبا به شرح زیر اعلام شدند:

نامزدهای بخش عکس

فتح‌ذی‌نوری (شکستن هم‌زمان بیست استخوان)، مجید طالبی (ماجرای نیمروز ۲: رد خون)، مریم تخت‌کشیان (غلامرضا تختی)، مسعود اشتی (مسخره‌باز)، امیرحسین شجاعی (متری شیش و نیم)

نامزدهای بخش پوستر

علی باقری (زنانی با گوشواره‌های باروتی)، محمدحسین

هوشمندی (خانه پدری)، محمد شکبیا (قسم)، محمد تقی‌پور (مهین)، محمد تقی‌پور (۲۳ نفر)

نامزدهای بخش تیزر و آنونس

امید میزایی (شاه‌کش)، زینب‌السادات بدری (بهشت گم‌شده)، محمدمهدی محمدی (قسم)، مرتضی موحدی (غلامرضا تختی)، مسعود رفیع‌زاده (جهان با من برق‌ص)

آغاز به کار هیئت داوران بخش سودای سیم‌رغ

۳

فیلم، دریافت کردند و بازبینی آثار این بخش در آستانه آغاز جشنواره کلید خورد.

روز گذشته هیئت داوران بخش سودای سیم‌رغ کار داوری آثار این بخش از سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر را آغاز کردند. در این دوره، ۲۲ فیلم بلند سینمایی در بخش سودای سیم‌رغ پذیرفته شده‌اند.

نرگس آبیار نویسنده و کارگردان سینما، تورج اصلانی کارگردان و مدیر فیلم‌برداری، عباس بلوندی طراح صحنه و لباس، رضا پورحسین مدیر فرهنگی، فریدون جیرانی نویسنده و کارگردان سینما، سعید راد بازیگر سینما، محمدمهدی عسگرپور کارگردان و تهیه‌کننده سینما، طهماسب صلح‌جو منتقد سینما و مازیار میری کارگردان سینما به عنوان اعضای هیئت داوران بخش مسابقه سینمای ایران (سودای سیم‌رغ) احکام خود را از ابراهیم داروغه‌زاده، دبیر این دوره از جشنواره

جدول ویژه برنامه شبکه‌های رادیویی سی‌وهشتمین جشنواره فجر مشخص شد

۴

برنامه «عصر من» با ۱۰ قسمت هر روز ساعت ۱۵:۰۰ تا ۱۶:۰۰ به صورت زنده و برنامه «سینما هویت» با چهار قسمت به صورت تولیدی ساعت ۲۱:۳۰ تا ۲۲:۰۰ از شبکه رادیویی جوان پخش می‌شود. از شنبه تا چهارشنبه ساعت ۱۶:۰۰ تا ۱۶:۴۵ برنامه «کافه هنر» به صورت زنده و برنامه «حوض نقره» رأس ساعت ۲۰:۰۰ تا

جدول پخش ویژه برنامه سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر با ۱۲ برنامه در شبکه‌های رادیویی اعلام شد.

برنامه (نشانه‌شناسی قرآن و سینما) ساعت ۱۴:۰۰ تا ۱۵:۰۰ از شبکه قرآن پخش خواهد شد، این برنامه تولیدی در ۱۰ قسمت به روی آنتن می‌رود.

۲۱:۰۰ به صورت زنده با شنوندگان رادیو همراه می‌شود. «حوض نقره‌ای» با ۱۰ برنامه ساعت ۲۱:۰۰ تا ۲۲:۰۰ به صورت تولیدی برای شنوندگان شبکه رادیویی گفت‌وگو اجرا می‌شود. شبکه رادیویی نمایش نیز با برنامه «نمای نقره‌ای» هر شب ساعت ۲۱:۰۰ تا ۲۲:۰۰ و برنامه «گیومه» ساعت ۱۸:۱۵ تا ۱۸:۴۵ هر روز به صورت زنده اجرا می‌شود. «برداشت ۳۸» هر روز ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۶:۳۰ از شبکه فرهنگ به صورت زنده روی آنتن می‌رود.

هم‌چنین برنامه «اقتصاد حوالی فرهنگ» با ۱۰ برنامه تولیدی هر شب از ساعت ۲۱:۰۰ تا ۲۲:۰۰ از شبکه رادیویی اقتصاد شنیده می‌شود. برنامه «صحنه پشت صحنه» هر شب ساعت ۲۱:۰۰ تا ۲۲:۰۰ به صورت زنده از شبکه رادیویی تهران مهمان مخاطبان است. برنامه «حوض نقره» از شبکه ایران و «نمای نقره‌ای» از رادیو نمایش مراسم اختتامیه سی و هشتمین جشنواره فجر را پوشش می‌دهند.

بهره‌برداری از سالن شماره ۲ سینما بهمن هم‌زمان با شروع فجر سی و هشتم

۵ مدیر سینما بهمن از بازسازی کامل سالن شماره ۲ این سینما به مناسبت برگزاری جشنواره سی و هشتم فیلم فجر خبر داد.

امیر هوشنگ پاسبانپان، مدیر سینما بهمن، درباره تغییرات و نوسازی این سینمای قدیمی گفت: «سالن شماره ۲ سینما بهمن بازسازی کامل و اساسی شده است و با شروع جشنواره فیلم فجر افتتاح خواهد شد.»

مدیر سینما بهمن هم‌چنین بیان کرد: «کفپوش، صندلی‌ها، دکوراسیون داخلی و پرده نمایش تعویض شده است. هم‌چنین سالن به سیستم صوتی دالبی و سیستم نمایش لیزری مجهز شده است. تعداد صندلی‌های این سالن که در گذشته ۵۸۰ عدد بود، با نصب صندلی‌های وی‌آی‌پی به ۴۰۵ صندلی کاهش یافته است.»

پاسبانپان به نصب ال‌اِدی بر سردر سینما بهمن اشاره کرد و گفت: «سالن انتظار، سرویس‌های بهداشتی و نمازخانه سینما

بهمن نیز به طور کامل نوسازی شده است.» مدیر سینما بهمن در پایان از احداث دو سالن وی‌آی‌پی با ظرفیت ۵۰ نفر خبر داد که بعد از ایام جشنواره به بهره‌برداری خواهند رسید.

سبدی از تمام ژانرها در این دوره از جشنواره

۶ دبیر سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر با حضور در برنامه تلویزیونی «شهر فرنگ» ضمن تاکید بر لزوم برقراری ثبات در برگزاری این جشنواره، در رابطه با جزئیات برگزاری جشنواره فیلم فجر امسال توضیحاتی ارائه کرد.

ابراهیم داروغه‌زاده با اشاره به استقبالی که از سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر شده است، گفت: «همانند سال‌های گذشته استقبال خوبی از جشنواره فجر شد. حتی امسال نسبت به سال‌های گذشته افزایش خرید بلیت داشتیم. با استقبال خوب مردم تمام بلیت‌ها همان ساعت اول به فروش رفت، البته تعداد کمی برای گیشه نگه داشته‌ایم، زیرا فیلم‌های پر مخاطب به ساعت اضافه خواهند رسید.» دبیر سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر با اشاره به اکران فیلم‌ها در شهرستان‌ها گفت: «این جشن ملی را در

می‌شوند و دیگر مهم نیست چه کسی فیلم ساخته است. بلکه تنها فیلمی که ساخته شده است، اهمیت دارد.»

او با اشاره به فیلم کارگردان‌های فیلم اولی، گفت: «اگر یک فیلم‌ساز چند فیلم ویدیویی ساخته باشد، تا زمانی که پروانه ساخت سینمایی نداشته باشد، فیلم اولی حساب خواهد شد. اگر بخواهیم این مشکل را حلال کنیم، در حق بعضی از فیلم‌سازان که در دوره‌های قبلی فیلم داشتند، اجحاف خواهد شد. به نظر من این نقش در جشنواره تا زمانی که در سازمان سینمایی برطرف نشود، درست نخواهد شد.»

او هم‌چنین درباره تندیس که قرار است به فیلم‌سازان برگزیده اهدا شود، گفت: «چندین سال بود به دنبال تولید این تندیس در ایران بودیم، اما صنف مربوط می‌گفتند برایشان به‌صرفه نیست. اما امسال خواستیم هر طور که شده، این کار را انجام دهیم. حتی فراخوانی گذاشتیم و از همه درخواست کمک کردیم و خوش‌بختانه سه ماه پیش این تندیس به دست صنعت‌گران کشور تولید شد. با توجه به این‌که برای این واحد صنعتی به‌صرفه نبود که تعداد کمی تولید کنند، ۱۴۰ عدد از این تندیس تولید کردند که در دوره‌های بعدی جشنواره از باقی آن‌ها استفاده خواهیم کرد و هزینه این تندیس‌ها از نمونه‌های خارجی‌شان کمتر شد.»

دبیر جشنواره درباره پوستر سی‌وهشتمین جشنواره فجر، گفت: «این پوستر نشان‌دهنده وحدتی است که بین مردم وجود دارد. سیمرغ نشان‌دهنده وحدتی است که مردم توسط جشنواره فجر به آن می‌رسند. در یک ماه گذشته اتفاقات بدی رخ داد. شهادت شهید سردار سلیمانی و بعد از آن حادثه سقوط هواپیما که به واسطه آن جوانان مملکت جان خود را از دست دادند، اثرات نامطلوبی روی جامعه و هنرمندان گذاشت. به واسطه سینماست که مردم می‌توانند تلخی‌ها را از یاد ببرند. امیدوارم امسال نیز از جشنواره استقبال خوبی شود و مانند همیشه جشنواره فجر باعث وحدت و یکپارچگی مردم شود.»

دبیر سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر با اشاره به عدم برگزاری مراسم افتتاحیه این جشنواره گفت: «بعد از این‌که پیشنهاد برگزار نکردن افتتاحیه جشنواره فجر را ارائه کردند بعضی از فیلم‌سازان علاقه‌مند شدند و اعلام آمادگی کردند که بخشی از فروش فیلمشان را برای کمک به سیل زده‌ها اختصاص دهند. در حال حاضر تمام اقلام خریداری شده و به صورت مستقیم توسط جشنواره فجر به نقاط سیل زده فرستاده خواهند شد.»

او هم‌چنین با اشاره به انتخاب داوران سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر گفت: «رسانه‌های خارج از کشور این‌طور ادعا می‌کردند که سینماگران از این دوره جشنواره فیلم فجر حمایت نخواهند کرد، اما واقعا این‌طور نبود. امسال فیلم‌سازان و فیلم‌های خوبی در جشنواره حضور دارند که کار داور را سخت می‌کنند. بنابراین تیم دوری باید تخصصی‌تر انتخاب می‌شد و به همین منظور ۹ نفر به

تمامی استان‌های سراسر کشور برگزار خواهیم کرد، چراکه شهرستان‌ها درخواست داشتند امسال فیلم‌ها در سینماهای مراکز آن‌ها نیز نمایش داده شوند.»

داروغه‌زاده درباره قیمت بلیت‌های جشنواره فجر گفت: «امسال قیمت بلیت‌های جشنواره از قیمت بلیت‌هایی که طی سال در سینماها به فروش می‌رسند، کمتر است. خانواده‌ها در طول سال به تماشای فیلم مورد نظر خودشان خواهند نشست و قطعا همه به صورت خانوادگی به تماشای تمام فیلم‌ها خواهند رفت. طبق روال دو سال گذشته، امسال نیز بلیت‌فروشی به صورت اینترنتی و در سلامت‌ترین شکل ممکن صورت گرفت.»

دبیر سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر با اشاره به فیلم‌های منتخب در این جشنواره گفت: «زمانی که جشنواره برگزار می‌کنیم، فیلم‌هایی که مضمون و محتوا دارند، انتخاب می‌شوند. در تمام دنیا فیلم‌هایی که هنری هستند، انتخاب می‌شوند. سبدی از تمام ژانرها و مضامین در این دوره از جشنواره حضور خواهند داشت. درحقیقت اعضای هیئت انتخاب امسال کار سخت و متنوعی داشتند که تا این لحظه استقبال بسیار خوب بوده و حالا باید دید نظر منتقدان و خبرنگاران چه خواهد بود. تا جایی که اطلاع دارم، هیئت داوران از فیلم‌های انتخابی مخصوصا فیلم‌های اول شگفت‌زده شده‌اند.»

او با اشاره به فیلم‌های بخش «نگاه نو»، ادامه داد: «در بخش «نگاه نو» تمام انرژی و دغدغه کارگردان‌ها تبدیل به فیلم می‌شود و این از همه چیز جذاب‌تر است، زیرا تمام اندیشه و نگاه فیلم‌ساز در آن فیلم خلاصه می‌شود.»

داروغه‌زاده درباره فیلم‌سازان مطرحی که در این جشنواره حضور دارند، گفت: «در کشورمان فیلم‌هایی که کارگردان‌های خودمان تولید می‌کنند، داوطلب حضور در جشنواره

عنوان اعضای هیئت داوران بخش سودای سیمرغ انتخاب شدند و این به نوعی پاسخ به کسانی بود که فکر می‌کردند از این جشنواره استقبال نمی‌شود.»

او با اشاره به این‌که هیچ دخالتی در داوری آثار انجام نمی‌شود، گفت: «فکر می‌کنم داورانی که حداقل در دو دوره گذشته حضور داشتند، گواهی می‌دهند که به هیچ‌کس از بیرون چیزی ابلاغ نشده است. رأی‌گیری بین ۹ داور انجام می‌شود. من هم هیچ دخالتی نمی‌کنم، زیرا بهترین سینماگران باید انتخاب شوند.»

دبیر سی و هشتمین دوره جشنواره فیلم فجر هم‌چنین درباره اکران عمومی فیلم‌های حاضر در جشنواره، گفت: «جشنواره فیلم فجر ویترین سینمای ایران است و قطعاً برای تهیه‌کننده و کارگردان ریسک به همراه دارد. اگر فیلمی ضعیف باشد، آسیب می‌بیند و اگر خوب باشد، به نفع آن خواهد بود. فکر می‌کنم سال آینده گیشه فیلم‌های

جشنواره فیلم فجر نسبت به دوره قبلی بیشتر باشد. هم‌چنین تعداد زیادی از فیلم‌های نوروزی از فیلم‌های اکران‌شده در جشنواره فجر انتخاب می‌شوند.»

دبیر جشنواره فیلم فجر با اشاره به تغییراتی که باید در جشنواره رخ دهد، گفت: «مهم‌ترین تغییری که لازم است برای جشنواره صورت بگیرد، این است که حداقل تغییرات برای برگزاری جشنواره را داشته باشیم، زیرا این جشنواره باید به ثبات برسد و با هر تغییر مدیریتی زیر و رو نشود. در سه سال گذشته تغییرات بسیار کمی داشتیم. جشنواره‌ای که چندین سال است برگزار می‌شود، نباید دائماً تغییر کند.» او هم‌چنین درباره بودجه این جشنواره گفت: «شهرداری تهران پذیرفته که هشت میلیارد تومان به جشنواره کمک کند و این قرارداد نیز با سازمان سینمایی بسته شده است. فکر می‌کنم در این جشنواره با همان بودجه شهرداری بتوانیم تمام هزینه‌ها را پرداخت کنیم.»

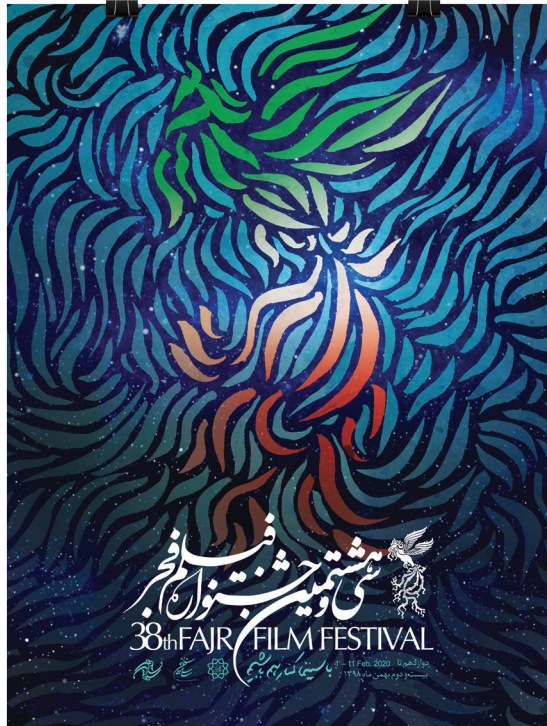
خبری خوشایند برای اهالی رسانه

سعود نجفی، مدیر روابط عمومی جشنواره سی و هشتم فیلم فجر، اعلام کرد امسال برای اولین بار فیلم‌ها در سینمای اهالی رسانه تکرار خواهند داشت.

نجفی جمعه شب، یازدهم بهمن‌ماه، در برنامه «نقد سینما» با اجرای بهروز افخمی حضور یافت. او در بخشی از این برنامه درباره سینمای اهالی رسانه گفت: «امسال برای اولین بار قرار است در سینمای اهالی رسانه فیلم‌ها تکرار داشته باشند. در سال‌های گذشته از آن‌جا که ما تک نمایش داشتیم، اگر

مخاطبان به هر دلیلی امکان تماشای فیلم‌ها را پیدا نمی‌کردند، دیگر فرصتی برای دیدن فیلم‌ها نداشتند. این وضعیت را امسال اصلاح کردیم و فیلم‌ها در روز بعد، از سانس آخر به اول در سالن‌های جدیدی که رونمایی شده‌اند، تکرار می‌شوند.» او در این برنامه هم‌چنین گفت: «امسال قرار است در سینمای ایران مال برای نابینایان، ناشنویان و معلولان فیلم‌های منتخب را به نمایش بگذاریم.» نجفی افزود: «شعار جشنواره امسال «سینما، برای مردم» است، که قرار است روی تمام اقلام جشنواره قید شود.»

سامان سااور:

«سه کام حبس» روایت غمبار دل‌تنگی آدم‌هاست

بهتاش صناعی‌ها:

فیلم شخصی ساختن هر روز سخت‌تر می‌شود

سپهیل بیرقی:

عامه‌پسند نباشیم، از جامعه حذف می‌شویم

عوامل

فیلمنامه نویس: سامان سالور، مدیر فیلم برداری: مسعود سلامی،
چهره پرداز: ایمان امیدواری، طراح صحنه: سحر شهامت، طراح لباس:
غزاله معتمد، تدوین: سامان سالور، صدا بردار: مهدی ابراهیم زاده،
صداگذار: فرامرز ابوالصدق، موسیقی: ستار اورکی، جلوه‌های ویژه
بصری: شهرروز وظیفه شناس، عکاس: محمد پدرلو
بازیگران: محسن تائبنده، پریناز ایزدیار، سمیرا حسن پور، متین
ستوده، امین میری، مریم بویانی، پداله شادمانی

خلاصه داستان

نسیم و مجتبی در کوران حوادث جامعه امروز، می خواهند
به هر ترتیب، گلیم خود را از آب بیرون بکشند. در این راه، اما
تصمیماتشان منجر به اتفاقاتی می‌گردد که ملتهب و خطرناک
می‌نماید.

گفت‌وگو با سامان سالور، کارگردان

«سه کام حبس» روایت غمبار دل‌تنگی آدم‌هاست

پریسا ساسانی

مخاطب سینمای ایران سامان سالور را با فیلم «چند کیلو خرما برای مراسم تدفین» می‌شناسد؛ فیلمی که در فضای شخصی و در سال ۱۳۸۴ ساخته شد؛ درست دو سال پس از این‌که اولین فیلم او به نام «ساکتین سرزمین سکوت» ساخته شد و در بخش مسابقه فیلم فجر روی پرده رفت و توانست جایزه‌های متعدد بین‌المللی را از آن خود کند. اما به گفته سالور این فیلم آن‌طور که شایسته است، در میان مخاطبان سینمای ایران که مهم‌ترین فاکتور و دلیل زنده ماندن سینما هستند، دیده نشد.

سالور در ادامه مسیر فیلم‌سازی خود از ساخت فیلم‌های شخصی یا با مخاطب خاص فاصله گرفت و به سمت ساخت فیلم با موضوعات اجتماعی گرایش بیشتری پیدا کرد و با فیلم «تمشک» به شکل جدی و کاملاً برنامه‌ریزی شده وارد سینمای اجتماعی شد و سینما را به مثابه آینه‌ای تمام‌قد در مقابل اجتماع قرار داد و شاید با صدایی رسا اعلام کرد علاقه‌مند است در حوزه سینمای اجتماعی فیلم بسازد.

از فیلم «تمشک» به عنوان آخرین ساخته سامان سالور در سال ۱۳۹۲ تا جشنواره سی‌وهشتم شش سال گذشته است و این کارگردان با فیلم «سه کام حبس» در این دوره از جشنواره فیلم فجر حضور دارد.

حبس» روایت غمبار تهنایی و دل‌تنگی آدم‌های امروز است. مسیری که سامان سالور در فیلم‌سازی‌اش طی کرده، مسیری بوده که از دنیای شخصی خود فاصله گرفته و به سینمای اجتماعی و با مخاطب وسیع‌تر رو آورده است. کمی درباره این مسیر توضیح دهید. فیلم اول من «ساکتین سرزمین سکوت» است که در سال

■ برای آغاز، اگر قرار باشد تعریفی از «سه کام حبس» ارائه دهید، چه خواهد بود؟

همه ما آدم‌ها تلاش می‌کنیم روزهای آرام و سعادتمندانهای برای خودمان بسازیم، ولی سر بزنگاه این زندگی سر ناسازگاری با آدمیزاد می‌گذارد و برنامه‌ها آن‌گونه که می‌خواهیم، پیش نمی‌رود. به نظر من فیلم «سه کام

زوج بازیگر کنار هم بازی می‌کنند. ترکیب بازی این دو در فیلم چگونه از آب درآمده است؟

شکل فیلمنامه ترکیب بازیگران را برای من مشخص می‌کند و فیلمنامه «سه کام حبس» مرا به این نتیجه رساند که حتماً این دو بازیگر باید کنار هم بازی کنند. شاید در فیلمنامه‌های بعد نیاز باشد از بازیگران کمترشناخته‌شده استفاده کنم، بنابراین فیلمنامه به من مسیر انتخاب بازیگر را نشان داد. البته ناگفته نماند، من از جمله کارگردان‌هایی هستم که همیشه به بازیگران جوان میدان داده‌ام و در این فیلم هم بازیگر فیلم اولی هم دارم که در بازی روسفید است. اما پریناز ایزدیار و محسن تانبنده زوج بازیگر توانمندی هستند که در «سه کام حبس» خیلی خوب در کنار هم قرار گرفته‌اند. ببینید، محسن تانبنده اساساً بازیگر ایده‌آوری است و در نقش خود فرو می‌رود و یکی از بازی‌های بی‌نظیر خود را در این فیلم ارائه داده است. پریناز ایزدیار هم به همین منوال است. او در این فیلم در نقش زنی پرقدرت ظاهر شده است و به نظر من پوست انداخته و او هم بازی پرقدرتی ارائه کرده است. انرژی و عشقی که پریناز ایزدیار به نقش داده است، در سرتاسر فیلم مشخص است و فکر می‌کنم شناس این فیلم و هدیه خداوند بود. بازیگر دیگری که در این فیلم خیلی خوب بازی کرده، سمیرا حسن‌پور است که نقش مکمل دارد و با گریم بسیار سنگین بازی عالی‌ای ارائه کرده است. البته بازیگران دیگری هم مانند متین ستوده‌نیا، بداله شادمانی، امیر میری، محمد اشکان فر، مرضیه بدرقه و دیگر بازیگران با کوشش و پوست خود در این فیلم بازی کردند و اساساً یکی از ویژگی‌های این فیلم بازی همگون گروه بازیگران است که برای من بسیار ارزشمند بود. به همین دلیل هم من به عنوان کارگردان و هم ساسان سالور به عنوان تهیه‌کننده اسم گروه بازیگری را در ابتدای فیلم آورده‌ایم. عوامل پشت صحنه، مسعود سلامی فیلم‌بردار، مهدی ابراهیم‌زاده صدابردار، ایمان امیدواری طراح چهره‌پرداز و سایر دوستان همگی با انرژی سرکار آمدند و امیدوارم داوران اصلی سینما، یعنی مردم، این فیلم را دوست داشته باشند.

با این تعاریفی که داشتید، فکر می‌کنید «سه کام حبس» تا چه اندازه به سیمرغ نزدیک شده است؟

جشنواره فیلم فجر یک رقابت است و تجربه نشان داده در جشنواره‌ها معمولاً تعدادی اسم تکرار می‌شود که خوب بی‌انگیزگی بسیار ایجاد می‌کند. انتخاب در جشنواره فیلم فجر نشان داده اغلب خروجی داوران قابل پیش‌بینی و معمولاً مرعوب اسامی است. امیدوارم جشنواره امسال جشنواره‌ای جسور و غیرقابل پیش‌بینی برای سینمای ایران باشد. ما سعی کردیم فیلمی استاندارد و در شأن مخاطب باهوش و مردمی سینمای ایران بسازیم. دوست دارم جشنواره فیلم فجر در فضایی سینمایی و دور از سیاست‌زدگی باشد.

۱۳۸۲ ساختم، یعنی دو سال قبل از «چند کیلو خرما...»، که اغلب به اشتباه تصور می‌کنند این فیلم اولین اثر سینمایی من بوده است. در سال ۸۲ من ۲۷ سال سن داشتم و امروز ۴۲ ساله هستم و طبعاً در این مدت برای من در زندگی شخصی و همین‌طور در اجتماعی که در آن زندگی می‌کنم، اتفاق‌هایی افتاده که قطعاً بر نگرش من تأثیر گذاشته است. من به عنوان یک فیلم‌ساز سعی کردم با هنر فیلم‌سازی و سینما، آینده‌ای تمام‌قد بردارم و پیش روی جامعه بگذارم و بتوانم روایت کنم و مطمئن هستم این سینماست که به‌خصوص در دو دهه اخیر وظیفه‌اش را درست انجام داده است. به نظر من داستان‌گویی و همراهی با شخصیت‌ها در آن نوع از سینما کم‌رنگ‌تر بوده است. هرچند من هم چنان به سینمای مستقل و جسور علاقه دارم و در «سه کام حبس» هم ردپای آن نوع سینما دیده می‌شود. اما آن‌چه امروزه در سینما اهمیت پیدا کرده است، ارتباط مخاطب با فیلم‌هاست و بی‌تعرف می‌گویم که یکی از المان‌های قصه‌گویی و روایت همین مخاطب است.

«سه کام حبس» هم در مسیر جذب و ارتباط با مخاطب حرکت کرده است؟

بله، دقیقاً. «سه کام حبس» با وجود مستقل بودن و داشتن تدوین غیرمتعارف، قصه‌ای کاملاً اجتماعی دارد که به فضای داستان‌گویی و فیلم‌های پرمخاطب نزدیک‌تر است.

محسن تانبنده و پریناز ایزدیار از جمله بازیگرانی هستند که در این فیلم حضور دارند و برای نخستین بار است که این

ساسان سالور، تهیه‌کننده فیلم «سه کام حبس»:

قصه‌گویی با جسارت

ساسان سالور، تهیه‌کننده فیلم «سه کام حبس»، معتقد است این فیلم سینمایی اثری قصه‌گو و تکمیل‌کننده سینمای سامان سالور است و اساساً وجه تمایز این فیلم با سایر آثار سالور، فیلمنامه محکم و قصه‌گویی است.

ساسان سالور، تهیه‌کننده سینما که تجربه تولید پنج فیلم سینمایی را در کارنامه خود به ثبت رسانده و با فیلم «سه کام حبس» در مقام تهیه‌کننده در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر حضور دارد، با بیان این مطلب، درباره کم و کیف این فیلم گفت: فیلم سینمایی «سه کام حبس» با موضوع اجتماعی و در راستای سینمایی که از سامان سالور می‌شناسیم، تهیه و تولید شده است و به اعتقاد من تکمیل‌کننده سینمای این فیلم‌ساز است. با این تفاوت که فیلمنامه‌ای محکم، قصه‌گو و روان دارد و می‌توان گفت در ساخت و اجرا هم فیلمی متفاوت از آب درآمده است.

او در ادامه صحبت‌های خود به بازی محسن تنابنده و پریناز ایزدیار که برای اولین بار در یک فیلم سینمایی کنار هم بازی می‌کنند، اشاره کرد و توضیح داد: محسن تنابنده و خانم ایزدیار از جمله بازیگران توانمند سینمای ایران هستند و تجربه فیلم‌های متفاوتی را در کارنامه کاری خود به ثبت رسانده‌اند. کنار هم قرار گرفتن این دو بازیگر با نقش‌هایی متفاوت از فیلم‌هایی که تا کنون بازی کرده‌اند، به خودی خود جذاب است و مطمئن هستم محسن تنابنده در فیلم «سه کام حبس» تجربه متفاوتی را داشته است، یا بهتر بگویم، او جسارت تجربه کردن را دارد. پیش از نهایی شدن این دو بازیگر، فیلمنامه برای برخی از بازیگران فرستاده شده و خود آن‌ها می‌گفتند با این‌که فیلمنامه خوبی است، اما جسارت بازی در آن را ندارند. و خب تنابنده و ایزدیار هر دو این جسارت را به خرج دادند و بازی‌های خوبی ارائه کردند. برخی از دوستان هم که فیلم را دیده‌اند، اذعان کرده‌اند بازی‌های این فیلم از نقاط قوت «سه کام حبس» است.

او در پاسخ به این سوال که چرا و بر اساس چه نیازی سراغ ساخت فیلم در فضای اجتماعی رفته است، تأکید کرد: ما به عنوان صاحبان فیلم معتقدیم ورود به ساخت فیلم در حوزه اجتماعی از دغدغه‌مندی سینماگر برمی‌آید و به تبع این دغدغه‌مندی همواره با ما بوده است. مخاطب به تجربه فضاهای متفاوت از اجتماعی که در آن زندگی می‌کند، نیاز دارد و استقبال از سینمای اجتماعی و فروش خوب این نوع سینما در سال‌های اخیر بیان‌گر همین مطلب است. با این اوصاف، فکر می‌کنم فیلم «سه کام حبس» علاوه بر قصه روان و کارگردانی خوب، از فیلم‌برداری، تدوین، بازی و تولید قوی و محکمی برخوردار است و تجربه نشان داده مخاطب با فیلم‌هایی که قصه درست و سراسرستی تعریف می‌کنند، ارتباط برقرار می‌کند و همین مسئله باعث بازگشت سرمایه و چرخه اقتصاد سینما، به‌خصوص برای فیلم‌سازان و تهیه‌کنندگان سینمای مستقل، می‌شود.

ساسان سالور در پایان صحبت‌های خود در پاسخ به این سوال که آیا سیمرغ سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر را دریافت می‌کند یا خیر؟ گفت: تا کنون پنج فیلم در مقام تهیه‌کننده تولید کرده‌ام که بعضاً مورد توجه هم قرار نگرفته است بی‌تردید هر سینماگری از گرفتن جایزه و تشویق شدن خوشحال می‌شود. اما به نظر من جشنواره فیلم فجر تنها در سیمرغ خلاصه نمی‌شود، بلکه فرصتی است برای این‌که سینماگران در حرفه‌های مختلف سینمایی موقعیت خود و سینمایی را که بر آن متمرکز شده‌اند، پیدا کنند و سینماگران مستقل بسیار شنیده‌اند که از موقعیت حضور در جشنواره‌های خارجی می‌توان بهره می‌برند، در حالی که چنین نیست و اتفاقاً جشنواره فیلم فجر فرصت مغتنمی است تا در این جشنواره به عنوان رویدادی سینمایی و ملی که هر ساله در کشورمان برگزار می‌شود، شرکت کنیم و از این جهت خرسندیم.

ساسان سالور، تهیه‌کننده فیلم «آمین خواهیم گفت»، در ادامه صحبت‌های خود با اشاره به این مطلب که بودجه اغلب فیلم‌های تولیدشده در سینمای اجتماعی از سوی بخش خصوصی تأمین می‌شود، گفت: ساخت فیلم در ژانر سینمای اجتماعی معمولاً از سوی بخش خصوصی تأمین می‌شود و سرمایه‌تولید فیلم «سه کام حبس» هم از سوی بخش خصوصی تأمین شد و بی‌تردید سرمایه‌گذاری در این بخش مرهون دغدغه‌مندی صاحبان سرمایه است و جا دارد به خاطر درک و دغدغه آقای سیاوش امین‌پور که به عنوان سرمایه‌گذار در شرایط دشوار اقتصادی بسیار هوشمندانه کنار این فیلم ایستاد، تشکر کنم. به نظر من وجود چنین دغدغه‌مندی قابل تقدیر است و امیدوارم مخاطب «سه کام حبس» را دوست داشته باشد.

گفت‌وگو

فخانی‌ها

روایت‌های مجرای سنی و هفت‌تاییان جیندوارده فیلم‌ساز

عوامل

فیلمنامه‌نویس: بهتاش صناعی‌ها، مدیرفیلم‌برداری: امین جعفری،
چهره‌پرداز: کامران خلج، طراح صحنه: آتوسا قلمفرسایی، طراح
لباس: آتوسا قلمفرسایی، تدوین: عطا مهرداد، صدابردار: عبدالرضا
حیدری، صداگذار: عبدالرضا حیدری، موسیقی: میثم رحمانی،
جلوه‌های ویژه میدانی: آرش آقاییگ، جلوه‌های ویژه بصری: محمد
ثانی فر، عکاس: حمیدچانی‌پور
بازیگران: مریم‌مقدم، علیرضاتانی‌فر

خلاصه داستان

مینا پس از مرگ شوهرش دچار مشکل شدیدی شده که فقط ...

گفت‌وگو با بهتاش صناعی‌ها، کارگردان

فیلم شخصی ساختن هر روز سخت‌تر می‌شود

نژاد بیگانیان

بهتاش صناعی‌ها از نسل جدید و جوان فیلم‌سازانی است که در همان گام نخست و در اولین فیلمش مورد توجه سینماگران و منتقدان قرار گرفته است. «احتمال باران اسیدی» او توانست نظر بسیاری از منتقدان را به خود جلب کند و البته نظر داوران سی‌وسومین جشنواره فیلم فجر را، به طوری که جایزه بهترین فیلمنامه در بخش نگاه نو را به این فیلم اختصاص دادند. فیلمی که نامزد سیم‌رغ بهترین فیلم هنر و تجربه هم شد. او امسال با «قصیده گاو سفید» دومین فیلم خود را به سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر آورده که مریم مقدم نقش اصلی آن را بازی می‌کند. حال و هوای فیلم در ادامه مسیر «احتمال باران اسیدی» است، ولی این بار از منظر قصه، سراغ درام جدی‌تری رفته که کهن‌الگوهایی مثل عشق، مرگ، انتقام و تقدیر در آن پررنگ‌تر است و در نهایت قصه پیچیده‌تر و پریپیچ‌وخم‌تری را روایت می‌کند. با بهتاش صناعی‌ها درباره «قصیده گاو سفید» و نکات جالب آن گفت‌وگو کردیم.

فیلم بسازد، در همین راستا فیلم دوم من هم در مسیر فیلم قبلی‌ام است. این شباهت حداقل از منظر فرم و زیبایی‌شناسی وجود دارد، اما از منظر درام هر فیلم سراغ قصه‌ای می‌رود و دغدغه‌های جدیدی دارد. این دغدغه‌های جدید روایت جدیدی می‌طلبد. «قصیده گاو سفید» هم از منظر درام قصه متفاوت‌تری نسبت به «احتمال باران اسیدی» دارد.

■ از موضوع و فضای «قصیده گاو سفید» برایمان بگویید.

■ فیلم اول شما، «احتمال باران اسیدی»، مورد توجه مخاطبان و منتقدان قرار گرفت، با توجه به واکنش‌هایی که از فیلم اولتان گرفتید، در ادامه مسیر فیلم‌سازی‌تان در «قصیده گاو سفید» چه راهی را دنبال کردید؟ مسیری شبیه به فیلم قبلی‌تان داشتید، یا راه متفاوتی را رفتید؟

طبیعتاً هر فیلم‌سازی، البته نه فقط فیلم‌ساز، بلکه هر هنرمندی، دغدغه‌های مشخصی دارد و ترجیحش بر این است که در مسیر دغدغه‌های خودش فعالیت کند یا

تبدیل به مدل دیگری از فیلم‌سازی می‌شود. اما گاهی هم قصه‌ای را انتخاب می‌کنید که فضا یا فرم دوربینش ایستاتر است و قاب‌بندی‌هایش باید متفاوت‌تر باشد. به نظر من باید منتظر بود و دید خود قصه‌ای که کارگردان انتخاب کرده و قطعا دغدغه‌اش بوده، چه فرمی را می‌طلبید، چراکه همه چیز با قصه شروع می‌شود. برای من این‌طور است که این فرم خودبه‌خود در پروسه نوشتن پیدا می‌شود که حتما هم نزدیک به آن چیزی است که سلیقه شخصی و مدلی از سینماست که می‌پسندیم. قطعا ترجیح من این است که در همان مدل و مسیر پیش بروم.

■ **کار کردن در وضعیت حال حاضر سینمای ایران فیلم‌ساز را به چه سمتی هدایت می‌کند؟ او را به این سمت می‌برد که وارد جریان سینمای بدنه شود، یا این‌که می‌تواند به مسیری که خودش مدنظر دارد، پای‌بند بماند و همان فیلم‌های شخصی یا هنری خودش را بسازد؟**

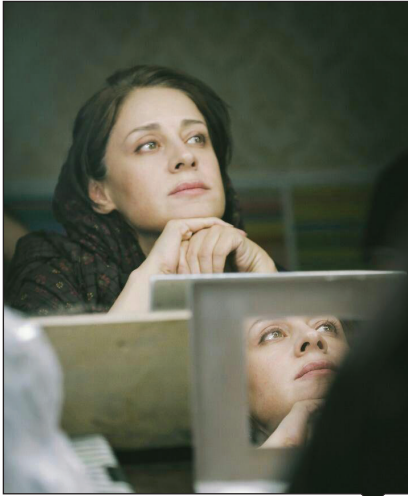
به نظر من پای‌بندی به این مسیر و دغدغه خیلی کار سختی شده است و روزبه‌روز هم سخت‌تر و پیچیده‌تر می‌شود. متأسفانه سینمای ایران در مسیری حرکت می‌کند که همه فیلم‌سازها مجبور می‌شوند به سمت فیلم‌های مخاطب‌پسند و تجاری بروند. در چنین شرایطی غالب فیلم‌ها از نظر مفهومی تهی می‌شوند و همه چیز در خدمت پول، فروش و نگاه عوام پیش می‌رود و همین مسئله باعث می‌شود ادامه حیات سینمای متفاوت یا به قول شما سینمای شخصی که عموماً هم به شکل کاملاً مستقل و با سرمایه‌های شخصی و بدون وابستگی ساخته می‌شوند، پیچیده‌تر شود. به همین دلیل است که بین فیلم اول و دوم خود من پنج سال فاصله افتاده. این اتفاق به این دلیل

تم اصلی فیلم قضاوت است و نشان می‌دهد چگونه تصمیم و قضاوتی اشتباه می‌تواند زندگی انسان‌های مختلف را تحت تأثیر قرار دهد و دگرگون کند. این فیلم قصه‌ای را روایت می‌کند که کهن‌الگوهای شناخته‌شده‌تری مثل عشق، مرگ، تقدیر، انتقام و قضاوت را درون خودش دارد و تم آن مربوط به این موضوعات می‌شود. به همین دلیل می‌گویم در «قصیده گاو سفید» از منظر درام مسیر جدیدی را تجربه می‌کنم. اما این فیلم در مقایسه با فیلم قبلی‌ام هر چند که از یک الگوی فرمی تبعیت می‌کند، اما تفاوت‌هایی هم دارد و این فرم محبوب من است.

■ **پس ردپای شما به عنوان کارگردانی که «احتمال باران اسپیدی» را ساخته، در فیلم دومتان هم دیده می‌شود؟** بله، حداقل کسانی که در این فاصله فیلم را دیده‌اند، معتقدند مشخص است این فیلم کارگردانش، کارگردان فیلم «احتمال باران اسپیدی» است و در همان مسیر ساخته شده است.

■ **آقای صناعی‌ها، به عنوان کارگردان در مسیر فیلم‌سازی‌تان هنوز دوست دارید تجربه کنید و شیوه‌های متفاوت و مسیری‌های مختلفی را امتحان کنید، یا به مسیری که از ابتدا در ذهنتان طراحی کرده بودید، رسیدید و بر اساس آن فیلم می‌سازید؟**

بخشی از این قضیه مربوط به سلیقه شخصی آدم‌ها می‌شود. کارگردان‌ها اغلب موضوعاتی را که خودشان می‌پسندند، در فیلم‌سازی دنبال می‌کنند، اما بخشی را هم خود قصه و فرمی که مناسبتش است، به ما تحمیل می‌کند. خیلی اوقات شما قصه‌ای را انتخاب می‌کنید که از منظر فرمی ریتم تندتر و حرکت‌های دوربین بیشتری را می‌طلبید و این

برسد و اولین نمایش آن در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر باشد.

اگر موافق باشید، درباره انتخاب بازیگران فیلم هم صحبت کنیم. چرا برای «قصیده گاو سفید» سراغ بازیگران چهره یا به قول معروف سلبریتی‌ها نرفتید؟

من به همکاری با بازیگرهایی که سوپرستار یا سلبریتی و خیلی محبوب هستند، علاقه دارم، اما از طرفی دوست دارم سراغ بازیگرهای غیرچهره هم بروم. در این فیلم مسیری که ابتدا طی کردیم، این بود که می‌خواستیم با بازیگران چهره کار کنیم، ولی دلایل مختلفی از جمله گرفتاری‌ها و توقعاتی که گاهی برای ما امکان‌ش فراهم نبود، از طرف سلبریتی‌ها خودبه‌خود ما را به این سمت سوق داد که از بازیگران کمتر چهره استفاده کنیم که البته همه‌شان بازیگران درجه یکی هستند. بازیگران فیلم ما همه‌شان مطرح و شناخته‌شده هستند، منظور من دقیقا تعریف کلمه سوپرستار یا سلبریتی است. بازیگرانی که خودمان می‌دانیم بر اساس تعریف سوپرستار چه کسانی هستند. من همیشه در پروسه فیلم‌سازی اعتقاد به بازیگرهایی دارم که درست‌ترین انتخاب برای نقش هستند و ممکن است روزی برای یک نقشی هم دلم بخواهد از یک سلبریتی استفاده کنم. ترکیبی که در حال حاضر در این فیلم پیچیده شده، درست‌ترین بازیگرانی هستند که می‌توانستند این نقش‌ها را بازی کنند. این بازیگران با فرار و نشیب‌های بسیار زیادی انتخاب شدند، تمرین‌های خیلی زیادی اتفاق افتاد تا بتوانند به نقش‌هایشان برسند و فکر می‌کنم نتیجه کار از منظر کیفیت بازی کاملا رضایت‌بخش است.

افتاد که من بتوانم سرمایه‌گذارهایی پیدا کنم که با این جنس از سینما هم‌سو و همراه باشند و به من اعتماد کنند که قصه خودم را در فرم مورد علاقه‌ام بسازم. مطمئن هستم در سال‌های پیش رو شرایط از این هم سخت‌تر و پیچیده‌تر می‌شود.

با این حال، اما به نظر می‌رسد ترجیح خودتان این است که کماکان در سبک و سینمای مورد علاقه خودتان کار کنید، حتی اگر در این زمینه کم‌کار باشید.

بله، تکلیف من با خودم روشن است، حتی اگر با فواصل زیاد فیلم بسازم، ترجیح می‌دهم فیلم‌های شخصی و مورد علاقه خودم را بسازم. نمی‌دانم، شاید اگر در سال‌های آینده غم نان و مشکلات اقتصادی فشار بیاورد، من هم مجبور شوم فرم دیگری را انتخاب کنم، ولی تا جایی که می‌توانم، تمام تلاشم این است که بتوانم چند فیلمی که قرار است در کارنامه‌ام داشته باشم، همه‌شان کاملا منطبق با سلیقه سینمایی خودم باشد. یعنی دقیقا فیلم‌هایی باشند که با تمام وجودم دلم می‌خواهد آن‌ها را بسازم.

در مسیر ساخت فیلمتان چالش خاصی داشتید که برایتان محدودیت‌هایی را در زمینه قصه یا در زمان تولید فیلم به وجود بیاورد؟

ساخته شدن این فیلم از اولین نسخه‌ای که نوشته شد، تا زمانی که به تولید رسید، حدود ۹ سال طول کشید. اولین نسخه این فیلمنامه که ثبت شده، در سال ۸۹ نوشته شده بود و بعد چندین بار بازنویسی شد. ما هم چندین بار سراغ ساخت آن رفتیم، اما مشکلات متعددی سر راهمان قرار داشت که بخشی از آن جذب سرمایه بود و بخشی از آن هم گرفتن مجوزهای لازم. این پروسه طولانی شد تا این‌که بعد از ساختن «احتمال باران اسیدی» من تلاش مجددی را برای ساخت آن شروع کردم، که همین هم نزدیک به سه سال طول کشید.

به چه دلیل این اتفاق افتاد و باز هم تولید این فیلم سه سال طول کشید؟

بخشی از آن به دلیل حساسیت‌هایی بود که روی موضوع فیلم وجود داشت. موضوع فیلم موضوع حساسی است که برای اولین بار در سینمای ایران از این منظر سراغ آن رفتیم. اما پافشاری من به ساخت این فیلم و کمک تهیه‌کننده فیلم و حمایت سرمایه‌گذارهای ما باعث شد این فیلم به سرانجام

تم اصلی فیلم «قصیده گاو سفید» قضاوت است و نشان می‌دهد چگونه تصمیم و قضاوتی اشتباه می‌تواند زندگی انسان‌های مختلف را تحت تاثیر قرار دهد و دگرگون کند

گفت‌وگو با مریم مقدم دل بازیگر فیلم‌های هنری به خلاقیت اثر گرم است

مریم مقدم بازیگر گزیده‌کاری است که فضای فیلم‌هایی که در آن‌ها بازی کرده، خاص و هنری است. او معتقد است بازی در این نوع فیلم‌ها اتفاقاً برای بازیگر پیچیده‌تر است و ویژگی‌های خاص خودش را دارد. مقدم در جشنواره سی‌وهشتم فجر با فیلم «قصیده گاو سفید» به کارگردانی همسرش بهتاش صناعی‌ها حضور دارد. فیلمی که داستان زندگی زنی به نام مینا را روایت می‌کند و او نیز با این نقش مقابل دوربین صناعی‌ها آمده است. مقدم در ادامه از ویژگی‌های نقشی که در «قصیده گاو سفید» بازی کرده گفته است.

بازیگر به نظرم خیلی سخت‌تر از کار در فیلم‌های تجاری‌تر است. بازیگر در این نوع فیلم‌ها که معمولاً کارهای مستقلاً هم هستند، باید اول از همه تکلیفش با خودش روشن باشد و به دنبال پول و شهرت نباشد. حتی مثلاً باید غرور و خودخواهی دیده شدن را هم نداشته باشد و بتواند شرایط کاری خیلی سختی را که معمولاً هم به خاطر بودجه پایین این فیلم‌ها بیشتر است، تحمل کند و بیشتر دلش به کار گروهی و خلاقیت مجموعه خوش باشد و آن را دوست داشته باشد.

شخصیت مینا در «قصیده گاو سفید» پیچیدگی خاصی داشت که در طول فیلم شما را دچار چالش کند؟

یکی از خصوصیات برجسته شخصیت مینا مظلومیت همراه با عزت نفس اوست. مینا به خاطر اتفاق‌هایی که در زندگی‌اش افتاده، از لحاظ فرهنگی و طبقاتی لب مرز است. او دیگر نه از طبقه متوسط است و نه لزوماً از طبقه فرودست، و همین ویژگی‌های این شخصیت است که به نظرم غیرمعمول‌تر و پیچیده‌تر می‌آید و البته این شخصیت را برای من جذاب‌تر می‌کرد.

خانم مقدم، از تجربه بازی در فیلم «قصیده گاو سفید» و نقشتان در این فیلم برایمان بگویید و این‌که این نقش چه ویژگی منحصر به فردی برای شما به عنوان بازیگر داشت و از چه جهت برایتان جذاب بود؟

قبل از هر صحبتی، باید بگویم من این شانس را داشتم که با گروهی فوق‌العاده کار کنم که همه‌شان رفیق و یک‌دل بودند و این نکته خیلی مهمی است. درباره نقشم در «قصیده گاو سفید» هم باید بگویم شخصیت مینا که من بازی‌اش کردم، یکی از جذاب‌ترین نقش‌هایی است که تا به حال ایفا کرده‌ام. مینازنی است که با وجود سادگی و شکنندگی، قوی است و با مشکلات واقعی زندگی‌اش روبه‌رو می‌شود و در تلاش برای مواجهه با آن‌هاست.

برای شما به عنوان بازیگر، بازی در فیلم‌هایی که فضای خاص‌تر دارند، مثل آثار همسرتان، یا کارهایی که فضای تجربی نیز در آن‌ها دیده می‌شود، چه تفاوتی با سایر کارها دارد؟

کار در فیلم‌های هنری، یا به قول شما تجربی، مخصوصاً برای

■ عوامل

فیلمنامه نویس: سهیل بیرقی، مدیر فیلمبرداری: حسین جعفریان،
 چهره پرداز: مهرداد میرکیانی، طراح صحنه: وهاب یحیی زاده، طراح
 لباس: سمانه حسینی، تدوین: هایده صفی یاری، صدا بردار: سعید
 احمدی، صداگذار: انسیه ملکی، موسیقی: کریستف رضاعی،
 عکاس: مریم تخت کشیان
 بازیگران: فاطمه معتمد آریا، باران کوثری، هوتن شکیبا

■ خلاصه داستان

فهیمه بعد از ۲۸ سال زندگی مشترک از همسرش جدا شده،
 به زادگاهش برمی گردد.

گفت‌وگو با سهیل بیرقی، کارگردان

عامه‌پسند نباشیم، از جامعه حذف می‌شویم

پریسا ساسانی

سهیل بیرقی از کارگردان‌های جوان سینماست که با حضور نه‌چندان طولانی‌مدت خود در عرصه سینما توانسته با دو فیلم «من» و «عرق سرد» جایگاه ویژه‌ای در سینمای ایران پیدا کند و ناگفته‌های زندگی زنانه را نه به شیوه اعتراضی، بلکه با طرح مسئله و با نگاه حمایتی به جایگاه و مسائل زنان بیان کند. نگاهی که جز با ساخت فیلم در سینمای اجتماعی امکان‌پذیر نیست؛ سینمایی که در دل جامعه و دنیای پیرامون هر یک از ما وجود دارد و با پرداخت خوب در نگارش فیلمنامه و ساختار درست می‌تواند مسائل را پخته و بعضاً راه‌گشا بر پرده نقره‌ای سینما نمایان کند، پرده‌ای که سال‌هاست ماهیت صرفاً سرگرمی خود را از دست داده و به رسانه‌ای تأثیرگذار تبدیل شده است و فیلم‌ساز می‌تواند با طرح دیدگاه‌های اجتماعی و بیان موضوعات انتقادی زندگی روزمره سخن از مسئولیت اجتماعی و رسالت سینما به میان بیاورد و سهیل بیرقی به عنوان یک تازه‌نفس در عرصه سینما این رسالت را درک کرده است و در هر دو فیلم، به ویژه «عرق سرد»، توانسته بار مسئولیت اجتماعی به عنوان فیلم‌سازی فعال در ژانر سینمای اجتماعی را بر زمین بگذارد، یا به عبارت صحیح‌تر، در این مسیر گام‌های موثری برداشته است.

سهیل بیرقی در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر با «عامه‌پسند» حضور دارد؛ فیلمی که به گفته کارگردان با دقت به پیرامون و دنیای اطراف ساخته شده و قرار است داستان زنی ۵۷ ساله را مطرح کند. به بهانه نمایش این فیلم در روز نخست از برنامه نمایش فیلم‌های این دوره از جشنواره در سینما ملت با سهیل بیرقی، فیلمنامه‌نویس، کارگردان و تهیه‌کننده «عامه‌پسند»، گفت‌وگو کردیم.

نسل، آن هم نسل جوان اهمیت داده است و به آن دسته از نسل بازیگران که جذابیت فیزیکی یا دنیای سلبریتی ندارند، بها نمی‌دهند. به همین دلیل است که پیدا کردن هنرپیشه سخت می‌شود و انگار جریان اصلی سینما جوانان شده‌اند، این در حالی است که زندگی ما پیرامون گذشتگان است، ولی متأسفانه خوراکی برای آن نسل نداریم و جریان اصلی سینما هم قدم در راه کلیشه و پوپولیسم افراطی گذاشته است و خیلی واضح است مردمی که خشمگین هستند، دیدن خشم برای آن‌ها جالب است، یا مردمانی که احساساتی و عاطفی هستند، دیدن فضای احساسی و رمانتیک را می‌پسندند. بنابراین اگر تصمیم می‌گیرم درباره زنی ۵۷ ساله حرف بزنم، قطعاً از جریان اصلی و معمول سینما و پوپولیسم بیرون می‌آیم و فاطمه معتمدآریا کنار کار قرار می‌گیرد.

با این اوصاف، در «عامه‌پسند» فیلمی ضدکلیشه خواهیم دید.

هیچ چیز این فیلم شبیه فیلم‌های دیگر نیست این فیلم به‌شدت هویت شخصی خود من را دارد و ادای دیگری را نمی‌خواهد درآورد. به همین دلیل، در انتخاب بازیگران سعی کردم برخلاف جریان همیشگی جلو بروم و ادامه پرسوناژهای قبلی در آن نباشد. بنابراین فیلمی شجاع و ساختار شکن است.

چرا عنوان «عامه‌پسند» را برای این فیلم انتخاب کردید؟

برای این‌که اگر عامه‌پسند باشیم، از جامعه حذف می‌شویم. بارها شده خالقانی که برای سینما اعتبار و آبرو آورده‌اند، به‌راحتی از برخی جریان‌های سینمایی حذف شده‌اند. علی‌حتمی که شاعر سینمای ایران است، سیمرغ ندارد. من با حال خوب در جشنواره هستم و این را پذیرفته‌ام.

به سیمرغ گرفتن فکر می‌کنید؟

بدترین بخش فیلم‌سازی این است که فیلم‌ساز منتظر نظر و قضاوت دیگران باشد. به همین دلیل، فکر می‌کنم باید کار کنم و با دقت در زندگی قدم بردارم و جلو بروم.

مخاطب سینمای ایران تصویری که از سهیل بیرقی دارد، کارگردانی است که با ساخت فیلم با موضوع مربوط به زنان، سخنی تازه از جنس حمایت آن‌ها به میان می‌آورد و فیلم «عرق سرد» به‌ویژه بیان‌گر همین مطلب است و حال با فیلم «عامه‌پسند» به جشنواره سی‌وهشتم فیلم فجر آمده است. کمی درباره این حضور توضیح دهید.

هیچ‌گاه در هیچ اثری تصمیم نگرفته‌ام فیلم مردانه یا زنانه بسازم، چراکه همواره بر اساس شهود و غریزه پیش رفته‌ام. در واقع دقت کردن به شرایط موجود در پیرامون و آن‌چه در دنیای امروز ما می‌گذرد، سوژه ساخت فیلم‌های من می‌شود و در شش سال گذشته که روند فیلم‌سازی‌ام آغاز شد، به طول ناخودآگاه مسائل مربوط به زنان توجهم را جلب کرده و این جلب توجه از نگارش فیلمنامه تا ساخت فیلم همراه من بوده است. به همین دلیل، این دقت نظر به اطراف مردانه و زنانه نیست و قرار نیست فیلم‌هایی که می‌سازم، صرفاً برای زنان باشد. به اعتقاد من کارهای خلاقانه را نمی‌توان مهندسی کرد، و من به عنوان یک آرتیست همیشه خود را آزاد گذاشته‌ام.

در واقع خاصیت خلاقیت، رهایی و دقت به زندگی اطراف است.

ببینید، من همواره دقت به زندگی روزمره را در خود تقویت و از هر مصنوعی جلوگیری کرده‌ام تا ذات مسائل به من نزدیک شود. **«عامه‌پسند» هم به‌تبع برخاسته از همین دقت به زندگی روزمره است.**

بله، این فیلم داستان زنی ۵۷ ساله را روایت می‌کند که زنی کاملاً معمولی و خانه‌دار است و هیچ ویژگی خاص یا نشان از قهرمان بودن ندارد و آن‌چه کار را سخت می‌کند، معمولی بودن این زن بود. چون آداب و خوی یک کاراکتر قهرمان را نداشت و تلاش برای نشان دادن یک زن معمولی که در میان‌ساله به سر می‌برد، سخت بود.

بی‌تردید ساخت فیلم در دنیای زنان برای یک کارگردان مرد که شاید تجربه زیستی زندگی زنانه را نداشته باشد، سخت است. آیا برای ساخت فیلم‌های خود، به‌خصوص فیلم «عامه‌پسند» که روایت یک زن معمولی ۵۷ ساله است، مشورت گرفتید؟

هر نویسنده یا کارگردانی وقتی تصمیم به نگارش و ساخت فیلمی می‌گیرد، باید متریالی برای تحقیق داشته باشد. اما من به زنان میان‌سال خانه‌داری نگاه کردم که تصمیم‌های آن‌ها خود و اطرافیان‌شان را تحت تأثیر قرار داده بود. مشاهدات و ذهنیت من یک زن عادی بود که در اوج عادی بودن، یک کار غیرعادی بکند.

قرار گرفتن فاطمه معتمدآریا، هوتن شکیبا و باران کوثری به عنوان بازیگران «عامه‌پسند» ترکیب تازهای است. این چیدمان چگونه شکل گرفت؟

در ابتدا بهتر است به این موضوع اشاره کنم که متأسفانه در سینمای ایران به وجود چهره‌های مختلف بازیگر در نسل‌های متفاوت بها داده نمی‌شود و اصولاً جریان اصلی سینما به یک

مهدی عراقی را بکش!

فیلمی پر از قصه

تهیه کننده و کارگردان: عبدالرضانعمت اللهی
خلاصه داستان: مستندی درباره مهدی عراقی؛ مردی که فعالیت سیاسی اش را با فداییان اسلام شروع کرد، به امام خمینی (ره) پیوست و در شهریور ۵۸ به دست گروهک فرقان ترور شد.
عبدالرضا نعمت اللهی متولد ۱۳۶۷ تهران و دارای کارشناسی ارشد علوم سیاسی است. «مهدی عراقی را بکش» اولین فیلمی است که او کارگردانی کرده است.

درمی آوردیم. این کار را برای هر ۳۰ نفری که با آن ها گفت و گو کردیم، انجام دادیم. در واقع منبع اصلی مان خاطرات همین افراد بود. اسنادی که از ساواک درباره مهدی عراقی منتشر شده اند و فایل های صوتی که از خانواده اش به دستمان رسید هم خیلی کمکمان کرد. در این نوارها، حاج مهدی خودش تاریخ مبارزاتش را برای جمع محدودی از دانشجویان تعریف می کند. آن صداها یک جور نقشه راه بود تا به ظرافت های لازم برای ساخت فیلمی که فضایش را تجربه نکرده بودیم، دست پیدا کنیم. در بخش هایی از فیلم هم نمونه هایی از آن صداها شنیده می شود.

اهمیت جشنواره فیلم فجر و حضور فیلم های مستند

جشنواره فجر مهم ترین رویداد سینمایی کشور است و این که فیلم های مستند هم در آن سهمی داشته باشند و در آن دیده شوند، اتفاق مبارکی است.

امکانی ویژه برای فیلم های مستند

درست است که فیلم های مستند در جشنواره مستقل خود به نام سینما حقیقت حضور پیدا می کنند و دیده می شوند، اما در ایام جشنواره فجر، همه به شکل اغراق آمیزی یاد سینما می افتند، اخبار را دنبال می کنند و فیلم می بینند. تعدادی از مخاطبان جشنواره را دیگر نمی شود در طول سال پیدا کرد. طبعاً فیلمی که در این چرخه حضور پیدا کند، فرصت خوبی برای دیده شدن دارد. و از آن جا که توزیع و اکران فیلم های مستند نظام روبه راهی ندارد، حضور در جشنواره فجر و اکران های جشنواره ای امکان ویژه ای در اختیار این فیلم ها قرار می دهد.

رابطه بین سیاست و مستند

هیچ ارتباط معناداری بین رشته تحصیلی ام، سیاست و فیلم وجود ندارد! با حاج مهدی عراقی در جریان یک تحقیق آشنا شدم و جذابیت های شخصیتی ایشان را درک کردم. زندگی ایشان قصه های شنیدنی زیادی دارد و حس کردم همین قصه ها می تواند به فیلم سینمایی خوبی تبدیل شود؛ نتیجه اش شد «مهدی عراقی را بکش!». همین آشنايي ما کافی بود تا چنین فیلمی ساخته شود و قدم در راهی بگذارم که نتیجه آن ما را به «مهدی عراقی را بکش!» رساند.

قواعد فیلم سازی، قواعدی جدا

این را که مستند سازی زبان و شیوه خوبی برای بیان دغدغه ها در عرصه سیاست است، باید کسی تصدیق کند و توضیح دهد که کار سیاسی می کند. من فیلم ساخته ام. فیلم سازی قواعد خودش را دارد. آن را با قواعد خودش باید سنجید؛ نمی توان فیلمی را از چهارچوب کلی آن خارج کرد و به سمتی برد که بستر آن برایش تعریف نشده است. بنابراین اگر فیلمی موضوع خاصی دارد، این موضوع از زاویه نگاه فیلم ساز بررسی می شود و مورد توجه قرار می گیرد.

صداها نقشه راهمان شدند

روایت ما از حاج مهدی عراقی بر اساس خاطرات شفاهی افراد پیش می رود. زمانی که درباره سوزه فیلممان تحقیق می کردیم، فهرست بلند بالایی از کسانی که فکر می کردیم می توانند تصویر درستی از او ارائه دهند، آماده کردیم و شروع کردیم درباره هر کدامشان تحقیق کردن. شکل کارمان به این ترتیب بود که برای هر مصاحبه، مصاحبه های قبلی این افراد را به دقت می خواندیم و نقاط هایش با زندگی حاج مهدی را

دم اژدها

تنها رسانه و ابزارم سینماست

خلاصه داستان: زهر رفته تو خوشن، وحشی شده. بازگران: سیاوش چراغی‌پور، مهیار راحت‌طلب، کورش شاداب‌فر، مرتضی جلمبادانی سعید کشاورز تاکنون فیلم‌های کوتاه «مادر»، «یک سالگی» و مستندهای «زیر حکم»، «فوق مارتین» و «این مرد نیچه نیست» را کارگردانی کرده است.

سینمای جریان‌ساز است؛ همان‌طور که ما وام‌دار سینمای مستندمان هستیم، سینمای داستانی و بلند ما هم وام‌دار سینمای کوتاه ماست.

حمایت‌های بی‌دریغ انگیزشی و مالی

به نظر من آن قدر که باید به فیلم کوتاه توجه شود، توجه می‌شود؛ آن هم از طرف انجمن سینمای جوان. این انجمن هر چه در توان انگیزشی و محدوده مالی‌اش باشد، برای فیلم‌ها و فیلم‌سازانی که با آن در ارتباط هستند، دریغ نمی‌کند.

«دم اژدها»: مسائل مردمان زبردست

از آن جایی که سال‌هاست در حوزه فیلم‌های اجتماعی فعالیت می‌کنم، دغدغه‌ام همیشه موضوع‌هایی است که به زیستم و تجربه‌های زیسته‌ام نزدیک‌تر باشد؛ دغدغه‌ام مسائل مردمان فرودست و زبردست جامعه است. من درباره آن‌ها فیلم ساختم، می‌سازم و در آینده نیز خواهم ساخت. این فیلم هم از این حوزه خارج نیست و آسیب‌های اجتماعی را پوشش می‌دهد. البته نقدی هم به اجتماع دارد. من سینماگر مدیوم برای نقد اجتماعی، نقد سیاسی و بیان تفکر و اندیشه‌ام سینماست. البته تنها رسانه و ابزارم نیز سینماست.

فیلم‌های کوتاه بستری مناسب اما کم‌تاثیر

فیلم کوتاه هم مانند سینمای بلند بستر مناسبی برای بیان موضوعات اجتماعی است. فکر می‌کنم از آن جایی که تمام این مدیوم‌ها، مدیوم‌های سینمایی هستند، می‌توانند در جایگاه خود تاثیرگذاری داشته باشند. واضح است که فیلم‌های کوتاه چون در اشل کوچک‌تری نمایش داده می‌شوند، میزان تاثیرگذاری کمتری نسبت به فیلم‌های بلند و داستانی که اکران‌های مردمی به آن‌ها تعلق می‌گیرد، دارند.

چهارچوبی تغییرپذیر

هر جشنواره‌ای قاعده و قانون خاص خودش را دارد. جشنواره فجر هم از این قاعده مستثنا نیست. قاعده و قانونش هم این است که فیلم‌ها باید ابتدا از غربال جشنواره فیلم کوتاه تهران بگذرند. در صورتی که این قواعد لزوماً نمی‌توانند درست هم باشند. مثلاً یکی از قواعد جشنواره فجر که امیدوارم در دوره‌های بعد اصلاحاتی روی آن صورت بگیرد، محدودیت زمان فیلم‌هاست؛ این‌که فیلم‌ها باید ۱۵ دقیقه باشند.

نقش جشنواره فجر در دیده شدن فیلم‌های کوتاه

این‌که جشنواره فجر با تدارک سانس‌های نمایش مردمی برای فیلم کوتاه سعی بر گشایش جایگاه فیلم کوتاه به عنوان یک گونه سینمایی خاص دارد، اتفاق بسیار خوبی است و البته باعث خوشحالی بسیاری از فیلم‌سازان فیلم کوتاه. امیدواریم در دوره‌های آینده امکان تبلیغات بیشتری هم برای فیلم‌های کوتاه در جشنواره فراهم شود تا فیلم‌هایی که از گذرگاه‌ها می‌گذرند و با خواست مسئولان جشنواره پیش روی مخاطبان قرار می‌گیرند، فرصت بیشتری برای تبلیغ داشته باشند.

نگاه مهربانانه جشنواره فجر به فیلم‌های کوتاه

فیلم کوتاه و فیلم مستند در این چند سال اخیر توانسته‌اند با تلاش‌های سازندگان آن جایگاه بالاتری پیدا کنند. اما اگر ما فکری برای اکران فیلم‌های کوتاه خود نکنیم، مخاطب از طریق فضاهای مجازی به آن‌ها دسترسی پیدا می‌کند. اگرچه با تاخیر اما در نهایت آن فیلم‌ها دیده می‌شوند. پس چه بهتر خود ما بستری را برای دیده شدن فیلم‌های کوتاه فراهم کنیم. مانند کاری که سینمای هنر و تجربه انجام داد. فیلم کوتاه یک

ماندگارترین تصاویری که از زنان در جشنواره درخشید

موضوعات مربوط به زنان از چشمان جست و جوگر داوران و مخاطبان جشنواره فیلم فجر دور نمانده و بر همین اساس است که اغلب وقتی فیلمی تأثیرگذار با موضوع زنان راه به جشنواره یافته، همواره مورد توجه داوران قرار گرفته و سیمرغ و جایزه‌ای برای سازنده و اغلب بازیگر زن فیلم به همراه آورده است. این نشان می‌دهد اگر جامعه ایرانی درگیر موضوعی است و زنان در این جامعه در حال رشد و ترقی هستند، سینما از آن غافل نمی‌شود و این پیشرفت را مشاهده می‌کند و نسبت به آن واکنش نشان می‌دهد. حالا برخی از زنان در فیلم‌های سینمایی از شادی‌ها و موفقیت‌ها و تلاش می‌گویند و برخی از دشواری‌ها و رنج.

جشنواره بین‌المللی فیلم فجر
38th FAIR FILM FESTIVAL

مسافران: کارگردان: بهرام بیضایی (جایزه ویژه هیئت داوران بهترین فیلم، سیمرغ بلورین فیلم برداری، صدابرداری، نقش اول و دوم زن و نقش دوم مرد، جشنواره دهم)

نرگس: کارگردان: رخشان بنی‌اعتماد (سیمرغ بلورین کارگردانی و موسیقی و تقدیر در دو بخش نقش اول زن و صدابرداری جشنواره دهم)

وقتی همه خواب بودند: کارگردان: فریدون حسن پور
(جایزه ویژه هیئت داوران، جشنواره بیست و چهارم)

پری: کارگردان: داریوش مهرجویی (سیمرغ بلورین
کارگردانی، نقش دوم مرد و فیلمبرداری، جشنواره
سیزدهم)

به همین سادگی: کارگردان: رضا میرکریمی (سیمرغ
بلورین بهترین فیلم، کارگردانی، فیلمنامه و بازیگر
نقش اول زن، جشنواره بیست و ششم)

بانوی اردیبهشت: کارگردان: رخشان بنی اعتماد (جایزه ویژه
هیات داوران کارگردانی و بهترین فیلم و سیمرغ بلورین
طراحی صحنه و در بخش بین الملل سیمرغ بلورین بهترین
فیلم جشنواره شانزدهم)

همیشه پای یک زن در میان است: کارگردان: کمال
تیریزی (سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران،
جشنواره بیست و ششم)

هیوا: کارگردان: رسول ملاقلی پور (سیمرغ بلورین
بهترین فیلم، کارگردانی، صداپردازی، فیلم برداری و
طراحی صحنه، تقدیر در بخش ندوین، دیپلم افتخاری
بازیگر نقش اول مرد، جشنواره هفدهم)

کنعان: کارگردان: مانی حقیقی (دیپلم افتخار فیلم
برگزیده تماشاگران، جشنواره بیست و ششم)

سگ کشی: کارگردان: بهرام بیضایی (سیمرغ بلورین
فیلمنامه، فیلم برگزیده تماشاگران، نقش مکمل زن، نقش
مکمل مرد، طراحی صحنه و فیلم برداری جشنواره نوزدهم)

آینه های رویه رو: کارگردان نگار آذربایجانی (سیمرغ
بلورین بهترین فیلم در بخش بین الملل، دیپلم افتخار
فیلم و فیلمنامه و بازیگر زن، جشنواره بیست و نهم)

باران: کارگردان مجید مجیدی (سیمرغ بلورین
کارگردانی، فیلم، نقش اول مرد، صداپردازی،
موسیقی، صداگذاری، جشنواره نوزدهم)

برف روی کاج: کارگردان: پیمان معادی (سیمرغ
بلورین فیلم برگزیده تماشاگران، دیپلم افتخار بازیگر
نقش اول زن، جشنواره سی ام)

من ترانه پانزده سال دارم: کارگردان: رسول صدراعلمی
(سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه، کارگردانی، بازیگر نقش
اول زن و چهره پردازی، جشنواره بیستم)

یکی می خواد باهات حرف بزنه: کارگردان: منوچهر هادی
(دیپلم افتخار بهترین فیلم، جشنواره سی ام)

روایت سه گانه: ایبژود سوم، ننه گیلانه: کارگردان:
رخشانی بنی اعتماد (جایزه ویژه هیئت داوران
کارگردانی، سیمرغ بلورین چهره پردازی، لوح تقدیر
بازیگر نقش اول زن، جشنواره بیست و دوم)

هیس دخترها فریاد نمی زنند: کارگردان: پوران درخشنده
(سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران، جشنواره سی
و یکم)

مهمان مامان: کارگردان: داریوش مهرجویی (سیمرغ
بلورین بهترین فیلم، جشنواره بیست و دوم)

شیار ۱۴۳: کارگردان نرگس آبیان (سیمرغ بلورین فیلم
برگزیده تماشاگران، بازیگر نقش اول زن، صداگذاری و
میکس و جایزه ویژه هیئت داوران، جشنواره سی و دوم)

عصر جمعه: کارگردان: مونا زندی حقیقی (سیمرغ
بلورین بهترین فیلم اول، جشنواره بیست و چهارم)

آذر، شهتخت، پرویز و دیگران: کارگردان: بهروز افخمی
(سیمرغ بلورین بهترین فیلم و فیلمنامه، جشنواره سی
و دوم)

جشنواره فیلم فجر کدام فیلم‌های زنانه راستود؟

سیمرغ‌هایی که راویان رنج و عزت زنان به خانه بردند

هیئت داوران سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر در روزهای پایانی منتهی به آغاز جشنواره معرفی شدند؛ ترکیبی قابل توجه از داورانی که برای نخستین بار است در بخش سودای سیمرغ مسئولیت داوری را برعهده می‌گیرند. حضور یک کارگردان زن در کنار کارگردانان و طراح و فیلم‌بردار و بازیگر که در مجموع ۹ نفر را تشکیل می‌دهند گروهی از هنرمندان شاخص و مدیری فرهنگی برای داوری ۲۲ فیلم در بخش سودای سیمرغ.

زنان و موضوعات مربوط به آنان به دلیل بار دراماتیکی که دارند، همواره در سینما مورد توجه بوده‌اند، اما تا سال‌ها این زنان نبودند که خود در مرکز توجه قرار می‌گرفتند؛ در اصل زنان بهانه‌ای بودند برای روایت قصه. اما در میان همه این‌ها در آثاری هم زنان محور قرار می‌گرفتند و داستان بر اساس آنان پیش می‌رفت. در دهه ۶۰ در سال‌هایی که جشنواره فیلم فجر در حال پا گرفتن بود، پوران درخشنده، رخشان بنی‌اعتماد، علی حاتمی و بهرام بیضایی از فیلم‌سازانی بودند که در این دهه با موضوع زنان یا درباره زنان فیلم ساختند و فیلمشان در جشنواره فجر هم مورد توجه قرار گرفت. در نیمه نخست دهه ۷۰ اما برهوتی در فیلم‌سازی درباره زنان قابل مشاهده است. گویا در این مقطع سیاست‌های مسئولان سینمایی یا فضای جامعه به طور کلی به گونه‌ای بود که نمی‌توانست سراغ موضوعاتی که از دنیای زنان برآمده باشد، برود، اما در عوض در نیمه دهه ۷۰ سینمای ایران با انبوه فیلم‌هایی که به موضوع زنان و دختران نوجوان می‌پرداخت، مواجه شد. این افت‌وخیزها در دهه ۸۰ و ۹۰ به تعادل رسید و عملاً محور قرار گرفتن زنان در فیلم‌های سینمایی دیگر یک اتفاق نبود و عملاً از آن‌جا که فضای جامعه در مورد زنان تغییر یافت و جایگاه آنان در عرصه اجتماع و فعالیت‌های اجتماعی به ثبات نسبی رسید، تصویر آنان نیز در سینما روشن‌تر و واضح‌تر از گذشته شد؛ چه زنانی که خود بار زندگی مدرن را به دوش می‌کشیدند، چه زنانی که رنج جنگ و از دست دادن خانواده پنجه به صورت آنان کشیده بود. همه این‌ها تصاویری ماندگار از زنان ایرانی روی پرده سینما ساخت که اتفاقاً در جشنواره فیلم فجر نیز مورد توجه داوران قرار گرفت. در ادامه بر اساس چند دسته‌بندی، به فیلم‌هایی اشاره می‌کنیم که اولاً رویکرد یا موضوعی زنانه داشتند، و در مرحله بعد، در جریان برگزاری جشنواره فیلم فجر مورد توجه داوران قرار گرفتند.

افتخار بازیگر زن از جشنواره سی‌ام جایزه‌ای بود که به این اثر اختصاص یافت.

سومین اپیزود از فیلم روایت سه‌گانه با عنوان «ننه گیلانه» و به کارگردانی رخشان بنی‌اعتماد از شاخص‌ترین تصاویر سینمای ایران از مادری است که فرزند خود را راهی جنگ کرده و تن نیمه‌جان او را در خانه خود میزبانی می‌کند؛ زاویه دیدی بسیار تازه و متفاوت به جنگ و تأثیرات آن بر زندگی از قول رخشان بنی‌اعتماد. این فیلم موفق به دریافت سیمرغ بلورین چهره‌پردازی و جایزه ویژه هیئت داوران برای کارگردانی و لوح تقدیر بازیگر نقش اول زن از جشنواره بیست‌ودوم شد و چهره‌ای متفاوت از فاطمه معتمدآریا در نقش گیلانه در سینمای ایران به یادگار گذاشت.

«هیوا» به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور صدای دیگری است که از زنان در میدان جنگ ثبت شد. این فیلم سیمرغ بلورین بهترین فیلم، کارگردانی، صداپردازی، فیلم‌برداری و طراحی صحنه، تقدیر در بخش تدوین و دیپلم افتخار بازیگر نقش اول مرد را از جشنواره هفدهم دریافت کرد.

«پرستار شب» به کارگردانی محمدعلی محمدعلی نجفی از نخستین فیلم‌هایی است که در سینمای ایران تصویری از زنان در دل جنگ ارائه کرد و در جشنواره فجر هم مورد توجه قرار گرفت. سیمرغ بلورین موسیقی و طراحی صحنه از جشنواره ششم جایزه «هیوا» از فجر نوپا بود.

تصاویری از دختران نوجوان در جامعه پرچالش

یکی از ثابت‌قدم‌ترین نویسندگان سینمایی در زمینه موضوع دختران نوجوان و زنان کامبوزیا پرتوی است. در هر فیلمی که قلم او بر آن گذر کرده باشد، می‌توان محوریت موضوع زنان را مشاهده کرد. «فراری» به کارگردانی علیرضا داوودنژاد و با بازی ترلان پروانه سیمرغ بلورین فیلمنامه، بازیگر نقش اول مرد و صداپردازی را از جشنواره سی‌وپنجم دریافت کرد. «دختر» به کارگردانی رضا میرکریمی هم که در جشنواره سی‌وچهارم سیمرغ بلورین موسیقی را دریافت کرد، از شر و شور و سرکشی‌های ذهن دختری نوجوان و درگیری‌های او با پدر می‌گوید.

«دریند» ساخته پرویز شهبازی تصویری دیگری است از دختری جوان که قدم به شهر تهران می‌گذارد تا به دانشگاه برود، اما شهر برای او اتفاقات دیگری در آستین دارد؛ فیلمی که سیمرغ بلورین کارگردانی، نقش دوم زن و فیلم‌برداری را از جشنواره سی‌ویکم گرفت.

«من، ترانه، پانزده سال دارم» به کارگردانی رسول صدرعاملی دومین بخش از سه‌گانه این فیلم‌ساز درباره دختران نوجوان بود که اتفاقاً در جشنواره فجر بسیار مورد توجه قرار گرفت. ماجرای مادر شدن ترانه ۱۵ ساله با بازی ترانه علیدوستی سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه، کارگردانی، بازیگر نقش اول زن و چهره‌پردازی را از جشنواره بیستم برای این فیلم به ارمغان آورد. «باران» ساخته مجید مجیدی که تصویرگر قصه دختری افغان

تصویر زنان در دل جنگ

هر چند به نظر می‌آید شاه‌نقش میدان جنگ برای مردان است، اما در ده ۴۰ سالگی که از عمر سینمای ایران بعد از انقلاب می‌گذرد، فیلم‌هایی ساخته شده که موضوع آن‌ها جنگ و دفاع بوده و اتفاقاً ستاره درخشانشان هم یک زن بوده است. نرگس آبیبار در فیلم تحسین شده خود، «شبی که ماه کامل شد»، از تأثیر خشونت و جنگ‌طلبی گروه‌های تروریستی بر زندگی یک زن سخن می‌گوید. این فیلم در سی‌وهفتمین جشنواره فیلم فجر سیمرغ بلورین بهترین فیلم، کارگردانی، چهره‌پردازی، بازیگر نقش اول زن، بازیگر نقش اول مرد و بازیگر نقش مکمل زن را دریافت کرد.

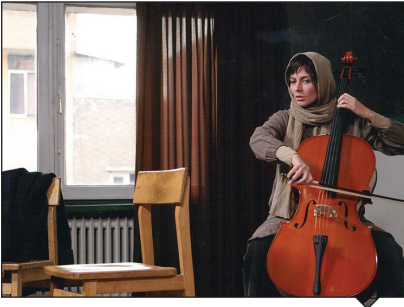
دیگر نمونه متاخر و به‌یادماندنی که البته همانند اغلب محصولات مورد استقبال سینمای ایران در زمینه جنگ، به موضوع جنگ تمحیلی ایران و عراق می‌پردازد، «شیار ۱۴۳» به کارگردانی نرگس آبیبار و با بازی میرلا زارعی است. این فیلم از سی‌ودومین جشنواره فیلم فجر موفق به دریافت سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران، بازیگر نقش اول زن، صداگذاری و میکس و جایزه ویژه هیئت داوران شد.

«ویلاهایها» به کارگردانی منیر قیدی که به موضوع زندگی همسران مردان جنگ می‌پرداخت، از دیگر فیلم‌های این سرفصل است؛ فیلمی که جوایز سیمرغ بلورین بازیگر نقش مکمل زن و جلوه‌های ویژه بصری را از جشنواره سی‌وپنجم دریافت کرد.

نرگس آبیبار در «نفس» کمی عقب‌تر از روزهای جنگ قصه خود را آغاز کرد، اما اوج داستان در جنگ بود، روایتی دل‌نشین از دخترکی که رویاهای خود را به رنگ خونین جنگ باخت. این فیلم صاحب سیمرغ بلورین بهترین فیلم از نگاه ملی و سیمرغ بلورین بازیگر مکمل زن از جشنواره سی‌وچهارم است.

دو مادر در انتظار تنها بقایای مانده از فرزندان خود، موضوع معوری فیلم همایون اسعدیان در «بوسیدن روی ماه» بودند؛ مادرانی که سال‌ها پیش فرزندان‌شان را راهی جنگ کردند، دیگر نشانی نیافتند و سال‌ها انتظار ذره ذره جان آنان را بلعید. دیپلم

است که برای گذران زندگی باید جنسیت خود را پنهان کند، موفق به دریافت سیمرغ بلورین کارگردانی، فیلم، نقش اول مرد، صدابرداری، موسیقی و صداگذاری از جشنواره نوزدهم شد. «امتحان» به کارگردانی ناصر رفایی، برنده دیپلم افتخار کارگردانی و سیمرغ بلورین صدابرداری از جشنواره بیستم، قصه دختران نوجوان را روایت می‌کند. «برنده کوچک خوشبختی» به کارگردانی پوران درخشنده که جایزه ویژه هیئت داوران بازیگر نوجوان را از جشنواره ششم گرفته، در فضای ارتباط بین دخترپچه ناشنوا و معلم او می‌گذرد.

زندگی مدرن زنان شهری

سهیل بیرقی که امسال با ساخته جدید سینمایی خود در جشنواره فجر حضور دارد، در «عرق سرد» قصه زنی را روایت کرد که در زندگی مدرن شهری در مسیر پیشرفت رفته، اما سنت‌ها و برخی قوانین هنوز دست‌وپاگیرتر از آن است که هویت مستقل او را بپذیرد. این فیلم سیمرغ بلورین تدوین، بازیگر نقش اول مرد و بازیگر نقش مکمل زن را از جشنواره سی‌وششم دریافت کرد.

نیکی کریمی در فیلم‌هایی که ساخته، دغدغه زنان و موضوعات مربوط به آنان را محور قرار داده است. در «شفیت شب» قصه زنی روایت می‌شود که ناخواسته خود را درگیر موقعیتی می‌بیند که زندگی و جامعه به او تحمیل کرده است. این فیلم دیپلم افتخار بازیگر نقش اول زن را از جشنواره سی‌وسوم دریافت کرد.

«دوران عاشقی» به کارگردانی علیرضا رئیس‌سیان، برنده سیمرغ بلورین فیلمنامه و فیلم‌برداری از جشنواره سی‌وسوم، قصه غریب خانم وکیل است که باید از هووی خود دفاع کند.

حمید نعمت‌الله در «رگ خواب» با بازی مثال‌زدنی لیلیا حاتمی از رنج زنی دل‌باخته گفت که در دوران سختی زندگی تکیه به مردی زده بود که در اصل قابل اعتماد نبود. این فیلم سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن و جلوه‌های ویژه میدانی را از جشنواره سی‌ونهم دریافت کرد.

«نگار» به کارگردانی رامبد جوان و با روایتی غیرخطی از ارتباط پدر و دختری در فضایی میان وهم و واقعیت می‌گوید. سیمرغ بلورین موسیقی از جشنواره سی‌ونهم جایزه ساخته جوان از فجر بود.

«امروز» به کارگردانی رضا میرکریمی که سیمرغ بلورین بازیگر نقش مکمل زن را از جشنواره سی‌ودوم دریافت کرد، به همراه «آذر، شهدخت، پرویز و دیگران» به کارگردانی بهروز افخمی، برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم و فیلمنامه از جشنواره سی‌ودوم و «خانوم» به کارگردانی تینا پاکروان برنده دیپلم افتخار بازیگر جشنواره سی‌ودوم، از فیلم‌های دیگر در این زیرمجموعه‌اند.

«برف روی کاج‌ها» به کارگردانی پیمان معادی، برنده سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران و دیپلم افتخار بازیگر نقش اول زن از جشنواره سی‌ام، «یکی می‌خواد باهات حرف بزنه»

به کارگردانی منوچهر هادی، برنده دیپلم افتخار بهترین فیلم از جشنواره سی‌ام، «چهل سالگی» به کارگردانی علیرضا رئیس‌سیان، برنده سیمرغ بلورین فیلمنامه اقتباسی از جشنواره بیست‌وهشتم، «آینه‌های روبه‌رو» ساخته نگار آذربایجانی برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم در بخش بین‌الملل، دیپلم افتخار فیلم و فیلمنامه و بازیگر زن از جشنواره بیست‌ونهم، «سعادت‌آباد» به کارگردانی مازیار میری، برنده سیمرغ بلورین بازیگر نقش مکمل زن از جشنواره بیست‌ونهم، «ورود آقایان ممنوع» ساخته رامبد جوان، برنده سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن از جشنواره بیست‌ونهم و «همیشه پای یک زن در میان است» ساخته کمال تبریزی، برنده سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران از جشنواره بیست‌وششم را می‌توان فیلم‌هایی دانست که کمابیش با همین رویکرد ساخته شده‌اند.

دو نمونه شاخص فیلم در این زیرگروه را می‌توان «کنعان» ساخته مانی حقیقی و «به همین سادگی» به کارگردانی رضا میرکریمی محسوب کرد. «به همین سادگی» برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم، کارگردانی، فیلمنامه و بازیگر نقش اول زن از جشنواره بیست‌وششم، قصه روزمرگی زنی است که با همه شرایط تحمیلی خانه‌داری و نگاه‌داری از فرزندان تلاش می‌کند ذوق و هنر خود را هم حفظ کند؛ هر چند در حال‌های از تنهایی و رهاشدگی.

«کنعان» هم که دیپلم افتخار فیلم برگزیده تماشاگران را از جشنواره بیست‌وششم دریافت کرد، از احساسات زنی می‌گوید که توان او برای تحمل زندگی سر آمده و نیاز به تغییر را احساس می‌کند و به دنبال تنهایی است، اما بازگشت خواهر به خانه او موقعیت او را تغییر می‌دهد.

«واکنش پنجم» به کارگردانی ته‌مین میلانی، برنده سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن از جشنواره بیست‌ویکم و «سگ‌کشی» ساخته بهرام بیضایی، برنده سیمرغ بلورین فیلمنامه، فیلم برگزیده تماشاگران، نقش مکمل زن، نقش مکمل مرد، طراحی صحنه و فیلم‌برداری از جشنواره نوزدهم، از دیگر فیلم‌های این گروه هستند.

نمونه‌های بسیار شاخص و قابل توجه این نوع فیلم‌ها در دهه ۶۰ و ۷۰ عبارت‌اند از: «شاید وقتی دیگر» به کارگردانی

ایفای نقش بی‌بی سلیمه به نوعی زنی را تصویر کرده که نقش مادری برای اغلب فرزندان روستا دارد.

زنان زیر سایه سنت‌ها

سنت‌ها از هر سو در جامعه ایرانی زنان را در چهارچوبی قرار داده‌اند که گاه در مواردی این سنت‌ها که اغلب ریشه در نگاه و رویکرد مردسالارانه دارد، به‌کلی زندگی زنان را در منگنه قرار می‌دهد. از جمله فیلم‌هایی با این رویکرد می‌توان به «جامه‌دران» به کارگردانی حمیدرضا قطبی، برنده دیپلم افتخار فیلمنامه اقتباسی از جشنواره سی‌وسوم، «کافه ترانزیت» به کارگردانی کامبوزیا پرتوی، برنده سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن و فیلمنامه از جشنواره بیست‌وسوم، «عروس آتش» به کارگردانی خسرو سینایی، برنده سیمرغ بلورین فیلمنامه و بازیگر نقش دوم مرد و دیپلم افتخار بازیگر نقش دوم زن از جشنواره هجدهم، «قطعه ناتمام» به کارگردانی مازیار میری، تقدیرشده در بخش بهترین فیلمنامه و برنده دیپلم افتخار کارگردانی از جشنواره نوزدهم، «مارال» به کارگردانی مهدی صباغ‌زاده، برنده سیمرغ بلورین نقش اول زن از جشنواره نوزدهم، «عصر جمعه» ساخته مونا زندی حقیقی، برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم اول از جشنواره بیست‌وچهارم و «هیس دختره فریاد نمی‌زند!» به کارگردانی پوران درخشنده، برنده سیمرغ بلورین فیلم برگزیده تماشاگران از جشنواره سی‌ویکم اشاره کرد.

سایه سیاه اعتیاد بر سر زنان

برخی از فیلم‌های تحسین‌شده جشنواره فجر با موضوع زنان به مسئله اعتیاد پرداخته‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به «خون بازی» به کارگردانی رخشان بنی‌اعتماد اشاره کرد که ماجرای اعتیاد دختری جوان از خانواده‌ای در طبقه متوسط را روایت می‌کرد. این فیلم سیمرغ بلورین فیلمنامه، تدوین، اثر هنر و تجربه، بازیگر نقش اول زن و چهره‌پرداز را از جشنواره بیست‌وپنجم دریافت کرد.

«دارکوب» ساخته بهروز شعبانی هم به مسئله اعتیاد زنان می‌پردازد و سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن و نقش مکمل مرد را از جشنواره سی‌وششم دریافت کرده است.

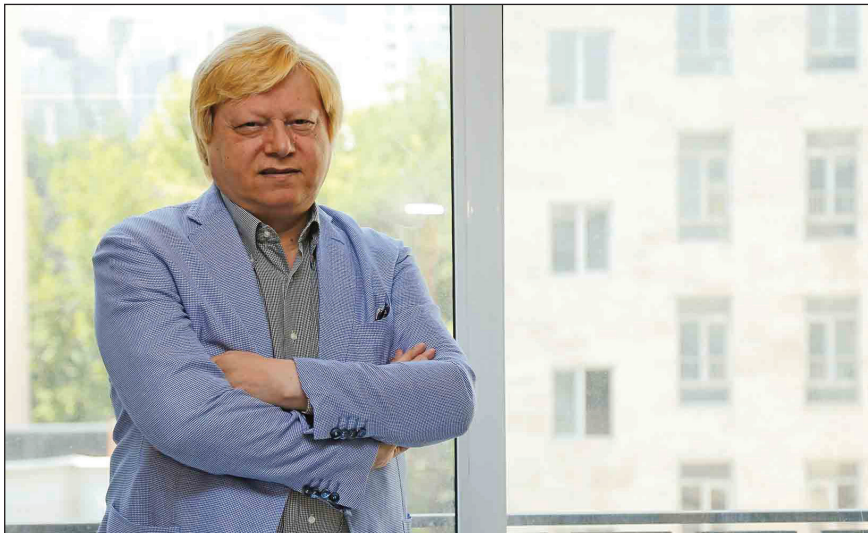

بهرام بیضایی (برنده سیمرغ بلورین فیلم‌برداری، جشنواره ششم)، «نرگس» ساخته رخشان بنی‌اعتماد (برنده سیمرغ بلورین کارگردانی و موسیقی و تقدیر در دو بخش نقش اول زن و صدا‌برداری، جشنواره دهم)، «مسافران» به کارگردانی بهرام بیضایی (برنده جایزه ویژه هیئت داوران بهترین فیلم، سیمرغ بلورین فیلم‌برداری، صدا‌برداری، نقش اول و دوم زن و نقش دوم مرد، جشنواره دهم)، «سارا» ساخته داریوش مهرجویی (برنده سیمرغ بلورین نقش دوم زن و فیلمنامه، جشنواره یازدهم)، «همسر» به کارگردانی مهدی فخیم‌زاده (برنده سیمرغ بلورین بازیگر نقش اول زن و صدا‌برداری و تقدیر بخش فیلمنامه، جشنواره دوازدهم)، «پری» به کارگردانی داریوش مهرجویی (برنده سیمرغ بلورین کارگردانی، نقش دوم مرد و فیلم‌برداری، جشنواره سیزدهم)، «الیلا» ساخته داریوش مهرجویی (برنده سیمرغ بلورین نقش دوم و دیپلم افتخار نقش اول زن، جشنواره پانزدهم)، «بانوی اردیبهشت» به کارگردانی رخشان بنی‌اعتماد (برنده جایزه ویژه هیئت داوران کارگردانی و بهترین فیلم و سیمرغ بلورین طراحی صحنه و در بخش بین‌الملل برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم، جشنواره شانزدهم) و «دو زن» به کارگردانی تهمینه میلانی (برنده سیمرغ بلورین فیلمنامه، تقدیر از بازیگر نقش اول زن، جشنواره هفدهم).

مادرانه‌ها

هر چند نقش زنان به عنوان مادر در فیلم‌های مختلفی دیده می‌شود، اما برخی فیلم‌ها با این محوریت ساخته شده‌اند. همانند «مادر» به کارگردانی علی حاتمی که سیمرغ بلورین نقش اول زن و نقش دوم مرد را از جشنواره هفتم دریافت کرد و «مهمان مامان» ساخته داریوش مهرجویی، برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلم از جشنواره بیست‌ودوم. همین‌طور با کمی اغماض می‌توان «مریم مقدس» ساخته شهریار بحرانی را هم در این دسته‌بندی قرار داد؛ فیلمی که سیمرغ بلورین طراحی صحنه و دیپلم افتخار بازیگر نقش اول مرد را از جشنواره نوزدهم گرفت. «وقتی همه خواب بودند» به کارگردانی فریدون حسن‌پور، برنده جایزه ویژه هیئت داوران از جشنواره بیست‌وچهارم هم هر چند از مادر نمی‌گوید، اما گلاب آدینه با

گفت‌وگو با سید محمد بهشتی

جشنواره محل عرضه کارنامه سینمای ایران است

فاطمه استیری

سید محمد بهشتی، که سابقه چندین دوره مدیریت جشنواره فیلم فجر و مدیرعاملی بنیاد سینمایی فارابی را دارد، جشنواره فیلم فجر را محلی برای عرضه کارنامه سینمای ایران می‌داند و معتقد است نباید جشنواره را صحنه ابراز گلیه‌های عمومی کنیم.

او که تأکید دارد جشنواره نیاز به نوسازی و بازسازی ندارد، بلکه سینمای ایران باید به‌روز شود، می‌گوید: «همه به یک دوره سپری شده عادت کرده‌اند؛ همان دوره‌ای که به دهه ۶۰ معروف شده است. دهه ۶۰ خیلی وقت است سپری شده است و دیگر آن دوران وجود ندارد.»

بهشتی معتقد است: «جشنواره جای کشف استعدادهاى جدید نیست، بلکه این منتقدان هستند که باید فیلم‌سازان جوان را کشف کنند.»

می‌شوند و بعد تعطیل می‌شوند. این‌که جشنواره تا کنون پابرجا بوده و تعطیل نشده، به خاطر اسطوخسار بودن و نسبت مستحکمی است که با سینمای ایران دارد.

نکته دیگری که وجود دارد، این است که جشنواره از ابتدا طراحی شد برای این‌که محل عرضه کارنامه سینمای ایران باشد. فکر می‌کنم هنوز هم جشنواره این خصوصیت را تا امروز دارد و کارنامه سینمای ایران را منعکس می‌کند. حالا اگر کارنامه‌اش نمرات خوبی داشته باشد، طبیعی است که در جشنواره هم انعکاس پیدا می‌کند. اگر نمرات بدی داشته باشد، باز هم در جشنواره انعکاس پیدا می‌کند. این

■ آقای بهشتی! شما از پایه‌گذاران و بانیان اصلی برگزاری جشنواره فیلم فجر بودید، در این ۳۷ دوره‌ای که از عمر جشنواره می‌گذرد، چقدر جشنواره بر اساس آن خشت‌های اولیه‌ای که شما و همراهانتان در آن سال‌های نخستین گذاشتید، پیش رفته است؟

باید دید که الان و در شرایط فعلی نقش جشنواره چیست و با آن نقش اولیه‌اش چقدر شباهت دارد. نکته اول این است که جشنواره تداوم پیدا کرده است. ما کمتر فعالیتی داریم که این‌گونه تداوم پیدا کرده باشد. کشور ما کشور اولین‌هاست، بسیاری از رویدادها یک تا نهایت سه دوره برگزار

جشنواره احتیاج به نوسازی ندارد. سینمای ایران احتیاج به نوسازی دارد؛ نوسازی در فکر، اندیشه، طرح، رویا، افق، مسیر و... در واقع سینمای ایران باید به‌روز باشد و با شرایط معاصر پیش برود

داشته باشند. به نظر من باید فرصت‌های مناسبی را در اختیار آن‌ها گذاشت تا این گلابه‌هایشان را بیان کنند. جشنواره مثل مجلس عروسی است و بهتر است این گلابه‌ها را در موقعیت‌های دیگر بگویند، نه در مجلس عروسی که یک مجلس شادی است؛ چه گلابه‌های عمومی، چه گلابه‌های اختصاصی درباره فیلمشان.

اگر جشنواره فجر را صحنه ابزار گلابه‌های عمومی کنیم، در واقع جشنواره را سیاسی کرده‌ایم. از نظر من شأن فرهنگ و هنر اولی از آن است که دست‌خوش کشمکش‌های سیاسی قرار گیرد. این حسن نیست، بلکه عیب است. مسئولیت اجتماعی سینما فرهنگی است نه سیاسی.

■ در دورانی که شما سمت‌های مدیریتی در سینما و جشنواره‌ها داشتید، به نظر می‌رسید اعتماد به سینما وجود داشت. خود شما به عنوان کسی که تجربه مدیریت داشته‌اید، چه پیشنهادی دارید که این مسیر اعتماد ادامه پیدا کند یا بازسازی شود؟

این تا حد زیادی محصول گفت‌وگوی بی‌غلوغش میان کسانی است که مسئولیت دارند با کسانی که دست‌اندرکار هستند. به‌خصوص کسانی که مسئولیت دارند. باید جلب اعتماد کنند، باید رفتارهایی از آن‌ها سر بزنند که سلب اعتماد نکند. یعنی اگر حرفی می‌زنند، پای حرفشان بایستند. اگر هزینه‌ای باید بپردازند، آن را پرداخت کنند. کاری را که نمی‌توانند انجام دهند، علنی اعلام کنند که نمی‌توانند آن را انجام دهند و کاری را که می‌توانند عملیاتی کنند، انجام دهند.

زمانی که این رفتارها و تصمیم‌ها به‌درستی انجام نمی‌شود، فی‌نفسه مسئولان نمی‌توانند حق داشته باشند که همه به آن‌ها اعتماد کنند. باید کاری کنند که جلب اعتماد کند. گاهی هزینه جلب اعتماد سنگین است، ولی باید پرداخت شود، چراکه اعتماد ارزش پرداخت هزینه‌های سنگین را دارد.

■ آقای بهشتی! بعد از جریان آقای اصغر فرهادی، شاهد بروز و ظهور یک‌سری از فیلم‌سازان جوان مثل آقای روستایی یا آقای مهدویان بودیم. الان دو سالی است که خبری از کشف استعدادها یا جدید در جشنواره شنیده نمی‌شود. شما این را روندی عادی می‌بینید و نسبت به این مسیری که دارد طی می‌شود، خوش بین هستید، یا باید نگران این وضعیت بود؟

خصوصیت هم چنان باقی است و جشنواره چنین نسبتی با سینمای ایران دارد.

نکته دیگر این است که جشنواره مهم‌ترین رویداد سینمایی کشور است، حتی می‌شود گفت از جهت استقبال مردم مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور است. بر همین اساس معتقدم جشنواره زیاد مورد توجه مردم قرار گرفته و هیچ زمانی از این توجه کاسته نشده است. البته فراز و نشیب‌های کمی هم داشته، ولی در میان رویدادهای هنری که در کشور است، جشنواره فیلم فجر هنوز هم مهم‌ترین رویداد است و به نظر من از این جهت هنوز هم موقعیت خودش را حفظ کرده است.

■ اشاره کردید که یکی از ویژگی‌های جشنواره، تداوم پیدا کردن آن در این سال‌ها بوده است، بر همین اساس فکر می‌کنید جشنواره برای حفظ این ویژگی خود نیاز به نوسازی دارد، یا این که این نوسازی به مرور در این سال‌ها اتفاق افتاده است؟

جشنواره احتیاج به نوسازی ندارد. سینمای ایران احتیاج به نوسازی دارد؛ نوسازی در فکر، اندیشه، طرح، رویا، افق، مسیر و... در واقع سینمای ایران باید به‌روز باشد و با شرایط معاصر پیش برود و شاهد تغییر و تحول در آن باشیم. این تحولات است که باید در جشنواره انعکاس پیدا کند، و الا جشنواره که سیاست‌گذار و برنامه‌ریز نیست. جشنواره کارنامه است، مثل این می‌ماند که وقتی یک دانش‌آموز کارنامه‌اش را می‌گیرد، به او بگویم نمی‌خواهی کارنامه‌ات را تغییر بدهی؟ او هم می‌تواند پاسخ دهد مگر درس‌هایی که دادید، یا شیوه نمره دادن‌تان... تغییر کرده که کارنامه هم تغییر کند. اگر این‌ها تغییر کند، طبیعی است که کارنامه هم باید تغییر کند.

آن چیزی که باید در معرض تغییر و تحول باشد، کل نظام سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی سینمای کشور است که باید به‌روز شود، ارتقا پیدا کند و با شرایط روز جهان پیش برود. متأسفانه امتناعی از این به‌روز شدن وجود دارد. این چیزی هم که می‌گویم، فقط در بین سیاست‌گذاران نیست، همه کسانی که در سینمای ایران نقشی ایفا می‌کنند، همه به یک دوره سپری‌شده عادت کرده‌اند؛ همان دوره‌ای که به دهه ۶۰ معروف شده است. دهه ۶۰ خیلی وقت است که سپری شده و دیگر آن دوران وجود ندارد و کسانی که می‌خواهند ارزیابی درستی داشته باشند، باید به این مسئله توجه کنند.

■ آقای بهشتی! جناب عالی تاکید دارید جشنواره فیلم فجر کارنامه سینمای ایران است. در این سال‌های اخیر گاهی دیده شده برخی از سینماگران خودشان را از جشنواره کنار کشیده یا بی‌توجهی کرده‌اند. تحلیل شما از این رفتار چیست؟ فکر می‌کنید از اهمیت جشنواره کم شده است؟ همیشه کسانی هستند که گلابه‌های شخصی و عمومی

■ در بحث افکار عمومی، آیا شما هنوز هم آن حال وهوایی را که در سال‌های ابتدایی جشنواره بود و آن صف‌های طولانی را که وجود داشت، احساس می‌کنید، یا فکر می‌کنید در بُعد افکار عمومی، برای جلب اعتماد مخاطبان به سینما و سینماگران داخلی، باید اقداماتی صورت گیرد؟

اولا آن شرایط سپری شده است و دیگر وجود ندارد. کسانی که آن شرایط را الگو قرار می‌دهند و فکر می‌کنند باید آن شرایط دوباره تکرار شود، به نظر من متوجه مقتضیات زمانه نیستند. در آن شرایط اگر شما خاطرتان باشد، ما دو کانال تلویزیونی داشتیم و برنامه‌های این دو کانال تلویزیونی از ساعت چهارونیم تا پنج شروع می‌شد و تا ساعت ۱۲ شب ادامه داشت. ۲۶۰ سالن سینما در سطح کشور وجود داشت. در این سینماها بیشتر فیلم‌های ایرانی نشان داده می‌شد. تمام پیشخان جامعه ایرانی از لحاظ محصولات سمعی بصری با همین چیزها پُر می‌شد. مثل اتوبوسی است که هفته‌ای یک بار از این‌جا به اصفهان می‌رود؛ طبیعی است که از سروکول این اتوبوس بالا روند، چون تعداد مسافران زیاد است. اما اگر هر دو تا سه ساعت یک اتوبوس به اصفهان برود، ممکن است همیشه نصف اتوبوس خالی باشد.

اگر ما آن روزگاری را که از سروکول اتوبوس بالا می‌رفتند، معیار قرار دهیم، نشان می‌دهد ما به این‌که در چه روزگاری زندگی می‌کنیم، توجه نداریم. شما امروز در منزلتان می‌توانید چند صد کانال تلویزیونی ببینید، فقط تلویزیون خودمان ۲۰ و چند کانال دارد که دیده هم نمی‌شود، ولی وجود دارد. شما چقدر دی‌وی‌دی، اینترنت و امکانات دیگر در اختیار دارید؟ یعنی فرصت‌هایی که برای مخاطب وجود دارد تا از محصولات سمعی بصری استفاده کند، بسیار گسترده شده است، حتی به مراتب گسترده‌تر از افزایش جمعیت است. یعنی می‌خواهم بگویم امروز، بیننده‌های محصولات سمعی بصری، چه ایرانی، چه خارجی، قابل قیاس با آن زمان نیست، اما یک جوری است که دیگر آن هیاهو وجود ندارد و مثل اتوبوسی شده است که هر دو ساعت دارد حرکت می‌کند، پس طبیعی است که آن اتوبوس خلوت باشد.

چیزهایی است که برای آن روزگار است و دیگر وجود ندارد، اتفاق هم نخواهد افتاد. ما آن زمان در شرایط جنگ به سر می‌بردیم و تهران در معرض بمباران بود و آژیر قرمز می‌کشیدند. مردم زیر آژیر قرمز می‌ایستادند و در جدول جشنواره به دنبال فیلم می‌گشتند و صف‌های طولانی می‌بستند.

در همه جای دنیا زمانی که کشور در حالت جنگی قرار می‌گیرد و تهدید و بمباران وجود دارد، همه از حضور در فضای عمومی پرهیز می‌کنند و می‌خواهند به خانه‌هایشان پناه برند. در صورتی که در آن روزگار به دلیل فضای پرشور انقلابی که وجود داشت، شما شاهد این بودید که مردم هجوم می‌بردند تا سالن‌های سینما را پر کنند و فیلم ببینند، که من فکر نمی‌کنم آن شرایط دیگر به راحتی تکرار شود.

چند بار فرصتی پیش آمده که من با فیلم‌سازانی که در حوزه فیلم‌های کوتاه و مستند فعالیت می‌کنند، دیداری داشته باشم و آثارشان را ببینم. به نظر من آینده سینمای ایران را باید در آن‌جا جست‌وجو کرد. آن‌جا با سینمایی خیلی فرهیخته و با احساس مسئولیت بیشتر مواجه هستیم که کمتر آلوده مسائل اقتصادی، شهرت، ژورنالیست و... شده است. بالاخره از بین آن‌ها هم کسانی گاهی وارد این صحنه می‌شوند و استعدادهایشان آشکار می‌شود.

یک نکته مهم هم وجود دارد که نباید فراموش کرد؛ آن هم این‌که چون جشنواره کارنامه است، جشنواره کشف نمی‌کند و این منتقدان هستند که باید کشف کنند. منتقدان باید این هنر را داشته باشند که آن چیزی را که دیگران در آینه نمی‌بینند، در خشت خام ببینند. این هنری است که آن‌ها باید به خرج دهند.

■ یعنی شما کاری را از این ناحیه می‌بینید؟

کم کاری نیست، ولی اگر بخواهیم در این نمایشنامه، نقش هر کسی را مشخص کنیم، این نقش منتقدان است.

جشنواره کارنامه است، جشنواره کشف نمی‌کند و این منتقدان هستند که باید کشف کنند. منتقدان باید این هنر را داشته باشند که آن چیزی را که دیگران در آینه نمی‌بینند، در خشت خام ببینند

معرفی فیلم‌های روز یکشنبه در پردیس سینمایی ملت

از دنیای وهم‌آلود ساخته دو برادر تاسکوتی در «بی‌صدا حلزون»

در دومین روز از برگزاری سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر در پردیس سینمایی ملت سه فیلم سینمایی «پوست» ساخته بهرام و بهمن ارک، «بی‌صدا حلزون» به کارگردانی بهرنگ دزفولی‌زاده و «تومان» ساخته مرتضی فرشپاف روی پرده می‌رود. هم‌چنین سانس آخر سینمای رسانه به نمایش مستند «قصه دختران فروغ» ساخته خاطره حناچی و «دابِر» به کارگردانی سعید نجاتی اختصاص دارد.

شنای پروانه

محمد کارت مسیر فیلمسازی را از ساخت فیلم کوتاه و مستند شروع کرد و در ادامه به نخستین ساخته سینمایی‌اش رسید. مسیری پیموده شده از سوی بسیاری از فیلمسازان سرشناس سینما که می‌تواند به نوعی تضمین‌کننده آشنایی این افراد با اصول کار در سینما و تداوم راه باشد. کارت بعد از ساخت فیلم‌های مستند و کوتاه داستانی، چون «خون‌مردگی»، «بختک»، «معلق» و «آوانتاژ»، «پچه‌خور» که از ساخته‌های او محسوب می‌شوند «شنای پروانه» را مقابل دوربین برد. طنز طباطبایی، امیر آقایی، پانته بهرام، جواد عزتی، علی شادمان، نیره فراهانی و ... در این فیلم به ایفای نقش می‌پردازند. کارت برای نگارش فیلمنامه «شنای پروانه» با دو کارگردان جوان سینمای ایران حسین دومازی و پدram پورامیری همکاری کرده است.

در خلاصه داستان آن آمده است: «در جنوب شهر، شنای پروانه طوفان به پا می‌کند.»

بی‌صدا حلزون

«بی‌صدا حلزون» از فیلم‌هایی است که کمتر با مشابه آن در سینمای ایران می‌توان مواجه شد؛ فیلمی که به جای حرکت در مسیر غالب سینما، راه خود را پیش گرفته و قصه شخصیتی را روایت می‌کند که برای تکلم مشکل دارد. باید دید نتیجه بازی هانیه توسلی در این فیلم چه خواهد شد و او با نقش متفاوتی که در این اثر برعهده دارد، تا چه حد در جلب نظر مخاطبان موفق عمل خواهد کرد.

هانیه توسلی، مهران احمدی، پدram شریفی و محسن کیایی با حضور علیرضا جلالی‌تبار، بهنوش بختیاری، بیژن بافکار و شیرین ولی‌پور بازیگران «بی‌صدا حلزون» هستند. «بی‌صدا حلزون» داستان زنی است که بین احساس و منطقش در حال تصمیم‌گیری است.

تومان

مرتضی فرشپاف که دو فیلم «بهمن» و «سوگ» به کارگردانی او در گروه سینمایی هنر و تجربه اکران شده و اولی نیز با

استقبال خوبی از سوی مخاطبان مواجه شد، امسال با اثری با نام «تومان» به جشنواره سی‌وهشتم می‌آید تا شانس خود را در مهم‌ترین و بزرگ‌ترین رویداد سینمایی کشور نیز محک بزند.

این فیلم طی ۸۰ روز فیلم‌برداری شده و تمام لوکیشن‌های فیلم در بندر ترکمن و گنبد کاووس است. فرشپاف پیش از این فیلم سینمایی «بهمن» را کارگردانی کرد که در سی‌وسومین دوره از جشنواره فیلم فجر حضور داشت و در دو بخش بهترین بازیگر نقش اول زن و بهترین جلوه‌های ویژه بصری نامزد دریافت سیمرغ بلورین شد. میرسعید مولویان، مجتبی پیرزاده، پردیس احمدیه، ایمان صیاد برهانی و حامد نجابت بازیگران این فیلم سینمایی هستند. در خلاصه داستان این فیلم آمده: داستان این فیلم درباره فردی است که از راه پیش‌بینی مسابقات اسب‌سواری و فوتبال تلاش می‌کند یک شبه طبقه اجتماعی خود را تغییر دهد.

همه دختران فروغ

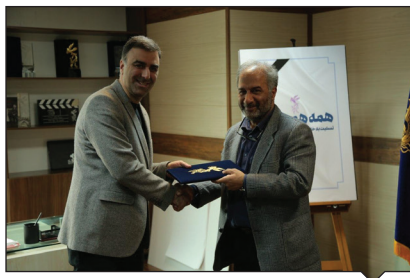
خاطره حناچی مسئولیت‌های متنوعی را در جریان ساخت «همه دختران فروغ» برعهده داشته است. او غیر از کارگردانی، تهیه‌کنندگی و امور مربوط به پژوهش این کار را نیز انجام داده است. این فیلم روایت‌گر زندگی دختران و پسران بدسرپرست ساکن شهر مشهد است. آن‌ها مدت زمان زیادی همراه با زوجی در یکی از مراکز خصوصی وابسته به بهزیستی زندگی می‌کنند. بعد از گذشت چند سال تعدادی از جوانان این مرکز علیه این زوج که زمان طولانی آن‌ها پدر و مادر خودشان می‌دانستند، شکایت می‌کنند.

دابِر

فیلم کوتاه «دابِر» نوشته سعید نجاتی و فاطمه اشعری و به کارگردانی سعید نجاتی قصه مادر و دختر بچه‌ای ۹ ساله است که به رنگرزی مجلی کار مادر می‌روند. مادر از شوهرش قهر کرده و دختر بچه به اجبار پدرش در غیاب مادر راهی خانه می‌شود و در راه به بلوغ می‌رسد... جید پتکی، مهری سادات آل‌آقا و فرن حسینی‌نیا بازیگران این فیلم هستند.

شروع به کار داوران دو بخش از جشنواره

شروع به کار داوران دو بخش از جشنواره

فجرنامه

پولیس، معاشقین و خندانان عشق... ناول و فیلم‌ها
شماره ۳، شهریور ۱۳۹۸

